Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

В лучности Сила!

SVOBODA

Рік XVI. Ню Иорк. Четвер, 22-го Жовтня 1908. Число 43. Vol. XVI. New York, N. Y. Thursday, October 22, 1908. No. 43

КРАМОЛА У ГР. КАТ. ЦЕРКВИ в Америці і її причина

Всьо, що на сьвіті е або діеть ся, мусить мати якусь причину. Се правило мае свою силу так в сьвіті фізичнім, природнім, як і в сьвіті моральнім. Земля, сонце, місяць і зьвізди, сї ріжні явища в сьвіті, на які що дня дивимось, ті всякі животини, ростини, зьвірі, і чоловік - одним словом, увесь сьвіт природний мусить мати причину свойого істнованя. Но не менше мусить бути якась причина і сего, чому чоловік ділае так, а не інакше, чому один ділае добре, а другий зле, чому один спасае свою душу, а другий її губить, або иньшими словами кажучи, і в моральній сфері діяльности чоловіка причина і наслідок обусловлюють ся взаімно. Нічо случайно, на осліп, нічо само з себе, нічо без причини—се такі незрушимі і великі правди, що перечити їх може лише сей чоловік, в котрого голові справді не всї клепки в порядку.

Само собою розуміеть ся, що в отсїй статї я не стану говорити про причиновість і наслідок в сьвіті природнім, бо з такого писаня вийшлаб хиба богословська розправка, що надавалаб ся радше до церковної ґазети, як до сьвітскої „Свободи". Предмет отсего мого писаня належить до моральної области, а именно я хочу зійти на сумний, оплаканий стан нашої церкви в Америці під нинїшну пору і хочу спитатись: Звідки взялось те лихо в нашій церкві? Де його корінь? Де причина сему, що наша церква за Океаном виставлена днесь на справдешне позорище сьвіта? Не може бути й найменшого сумніву, що до непотїшного стану, в якім находить ся тепер наша церква в Америці, спричинились в значній мірі два зовнїшні, посторонні чинники, а семе, з одної сторони російське православіе а з другої сторови тутешні латинські ерархи. —Православні, не маючи сами собою для своеї церкви в Америці ніякої почви під ногами (православних з роду е в Америці дуже маленьке число,) змагають ся витворити собі прозелїтів (ново-навернених) із нашого гр. кат. народа; тим-то й втискають ся вони і лїзуть як не дверми, то вікном між нашу еміґрацію і роблять між нею свою „місію" в сей спосіб, що туманять і деморалїзують наших людей так підло і мерзенно, як вміють лише одні російські батюшки в сьвіті.—Айришські-же ерархи, неприхильно настроені до східного обряду, дивились на нашу церкву в перших часах її істнованя на американській землї, як на щось менше вартне і, замість брати її в свою оборону, вони нераз її лише понижали; в кождім разї, наша церква обходила їх дуже мало, вони лишали її на долю судьби. Певно, прикро менї про се тут говорити, бо Айриші е одновірці з нами і лише обряд ділить їх від нас, но з другої сторони говорити правду не е гріхом і правди нїгде не сховаеш. Впрочім, один з найлїпших знатоків східних церквей, д. Андріян Фортескю, говорить отверто, що наша церква е загально „shamefully neglected" (ганебно занедбана).

Но сї посторонні, зовнїшні вороги, перш за все російське православіе, не булиб для нас так дуже небезпечні і ніяка вража сила не знищилаб нашої церкви на свобідній земли Вашинґтона, хоч-би вона не знати як проти неї лютувала, колиб орґанїзм нашої церкви був здоровий, сильний і відпорний. Та на жаль, так воно не е. — Ex te perditio tua, Israel— з тебе походить твоя погибіль, Ізраелю! — читаемо у сьвятім письмі і сї слова звернені колись до народа жидівського можнаб mutatis mutandis (змінивши те, що треба змінити) приклацти тепер до нашої церкви в Америці. Одже з посеред тебе, гр.-кат. люба церкво походить твое лихо, твої рідні сини тебе гублять! Розуміеть ся, що отся моя статя не може сягати давних „временъ" себ-то, я небуду тут писати про те, чи і о скільки всї ми волею чи неволою причинились до нинїшного лиха нашої церкви в протязї сих років, як не маючи голови, ми мусіли ходити одинцем і люзом; се повелоб трохи за далеко. Я вкажу коротенько на теперішного, домородного крамольника нашої церкви за морем, а трохи ширше розберу причини, з яких він мігби повстати. Одже зачинаю.

Від року, рівночасно, як на американську землю станув гр. кат. епископ, з котрого приходом заблисла в серци кождого доброго сина гр.-кат. церкви цілком слушна надія на красшу її будучність, кинув ся в нутрі сеї ж церкви страшний гриб, який точить найживотнїйші тканки її орґанїзму. Цілїський божий рік шалїе на лонї нашої церкви завзята, безпардонна боротьба сил тьми проти сьвітла і правди... Від року повстали з посеред нас ріжні перевертні, ворохобники, справдешні церковні революціонери, які словом і письмом проповідають бунт і ненависть проти законного наставника нашої церкви в новій вітчині, які внесли анархію у нашу церкву, які її забагнили і запаскудили.

І хтож то е сим родом лукавим і кодлом розворотним, сими справдешніми enfants perdus — затраченими дітьми гр.-кат. церкви під сучасну хвилю? Я мислю, що шановні читачі й самі відгадалиб. Се головні проводирі, певелебні і не превелебні янїчаре „славного". колись гр.-кат. „Соединенія Гр. Кафт. Русскихъ Братствъ", се юдействующі масони, се чорносотенна клїка, яка, визувшись із всякого людського почуваня, зовсїм озьвіріла. — І звідки-то, шановний читачу, могла взятись у сих проводирів із Соединенія така божевільна завзятість, така безлична сьмілість і неперебірчивість средств в борбі і нагінці на гр.-кат. епископа, що вони не завагались навіть пійти в розріз із дисціплїною і законами католицької церкви; що їм не було лячно стратити се імя „католик", що вони не убоялись навіть входити в коншахти з нехристом Берком (про се була широка статя в попереднім числї Свободи) на се, щоб лише доїхати і повалити гр.-кат. епископа. Я нераз над сим думав і старав ся достежити причич сеї безглуздної очайдушности тих превелебних і сьвітскіх панів, які піднесли крамолу проти нашого Владики, но по правдї кажучи, я нїколи не міг дійти до першого жерела, звідки б сї причини могли випливати. Бо й розгляньмось трошки в сих причинах.

Спочатку, як наші янїчаре зачали лиш показувати свої ріжки, менї — скажу отверто — приходила до голови думка, що може Ап. Делеґат прихиляеть ся на їх сторону та, що вони, вважаючи папського представника в Америці за свою „гекубу", як пише Magyar Zaszlo (ч. 38 с. р.), набирались чим раз то більшого розмаху і відваги до борби проти свого епископа, числячи як не на поперте, то бодай на примикане очей в горі. Но показалось, що моя гадка була цілковито фальшива, бо фактом е, що Впреосьв. Фальконїо, пізнавши з ким мае до дїла, відвернув ся від них з найбільшою погордою і доносів, роблених ними на нашого Владику, він не хоче анї слухати анї приймати. І не тільки, що відвернув ся Ап. Делеґат з призирством від наших чорносотенців, але й осудив їхню безбожну роботу так, як міг лише осудити католицький достойник, що розуміе духа церковних законів і силою свойого уряду стоїть на їх сторожі. Іменно, коли памятна депутація, вислана останньою конвенціею Р. Н. С., розказала йому трошки обширнїйше, як то „славно" подвизають ся „ґрецко католїцкі" головачі „Греко Кафт. Соединенія", Ап. Делеґат заявив без обиняків, що сьвященики, які воюють публично скандальним способом проти свого кат. епископа, ніяк не можуть зватись католицькими сьвящениками. Справоздане сеї депутації Р. Н. С. було оголошене в 34-ім числї „Свободи" і я гадаю, що читачі пригадують собі його дуже добре. — Одже не можна навіть припустити, щоб наші перевертні, яким Ап. Делеґат відняв зовсїм слушно право на назву „католик", а які на ділї перейшли в Юдеомасонський табор, могли мати якусь точку оперта у представника Апостольської Столиці в Вашинґтонї.

Нераз родилась в менї й така думка, що може тутешні айришські епископи стоять за плечима нашої чорносотенщини тай, що вона, покладаючись на їх заступництво, пустилась в так „шалений танець" проти гр.-кат. епископа. Но я переконав ся, що й ся думка е зовсїм ошибочна, бо тутешні латинські ерархи респектують як слїд нашого епископа і пересьвідчившись, що двох господарів не може рядити добре одним домівством, вони віддали всю власть у його руки і взагалі вважають нашого епископа як рівного собі по чину достойника... Впрочім, хочби Айриші не були навіть так конче прихильні нашому епископови, то вони е прецінь надто добрі і льояльні католики, щоб могли позволяти на такі нечувані в католицькій церкві орґії, які виправляють матадори від Соединенія з нашим Владикою, і посуджувати їх о якусь співучасть в акатолицькій роботї згаданих нечестивців значилоб тільки, що кидати на них найчорнїйшу клевету...

Або чи можуть теперішні проводирі Соединенія заслонюватись прим. такою покришкою, що вони, поборюючи епископа, творять волю народа, або що добро народа і церкви лежить їм на серци. Нї, і безусловно нї! Беручи загально, наш народ мае ще віру в своїм серци і яку-таку пошану для своїх духовних слуг — ну, і нїхто не може нашому народови закинути, щоб він сам розпочав сю шалену борбу проти свого Архипастиря і церкви, яка (борба) днесь шалїе, щоб він сам був причиною сеї тяжкої хороби, яку наша церква в Америці тепер переживае. Наш народ мае вже сеї борби із-за церкви і безурядовиці в ній по самі уха і йому обмерзіла вже ся церква, коли видить, яке в ній пекло завелось; він хотів би вже бачити, щоб обрій над нашою церквою вже раз прояснив ся, щоб благодатний промінь сонця її осяяв... Сю борбу розпочали і герштами сеї борби есьте ви, маститі панове із Соединенія, що пасете собі черева кервавицею сего народа, а в заплату за се ви його цькуете, баламутите, бунтуете і ведете на манівцї. І коли народ не повстав ще проти вас, панове лже-пророки в реверендах і без реверенд і не візвав вас до строгого обрахунку за цілорічну вашу чорну діяльність, яка нанесла йому сором перед чужими народами в Америці, то можете се завдячити лише сїй обставинї, що страшна ще духова темрява царюе між нашим народом, що він ще не обтріпав ся із старокрайового одубіня і оспалости, що він ще не позбув ся сеї потульности, яку виробило в нїм вяке хрещене і нехрещене панство в його старій батьківщинї... І коли нинїшні матадори Соединенія мають ще чоло декламувати, що любов до нашої церкви і народа спонукала їх станути проти свого Владики і що з сеї лише любови вони ділають те, що ділають, то так само може чванитись і діявол, що він з любови до людського роду коїть зло на сьвітї і з сеї любови тягне людські душі у геенну кроміпню. Коли вони люблять своїх „вірнїкох", то певно сто разів більше люблять їх „шкуру, а не душу" — як каже наш безсмертний Тарас. Бо як би вони любили душу, то певно не стали б ся були самі масонами і не булиб дали такої страшної соблазни нашому бідному народови. А щоб служити намацальним, як то кажуть, доказом їхньої любови специяльно до гр. кат. церкви, я пригадаю лише хочби сей загально звістний факт, що коли побачила сьвітло дня булля для нашої церкви в Америці, вони витирали передпокої і засипували Ап. Делеґата скаргами на нашого епископа, що він, мовляв, не повинуеть ся Римови, і не хоче проголосити і ввести буллю в жите, а тимчасом, мимоходом кажучи, кричали в „Американскомъ Русскомъ Вѣстнику на всї заставки, що наш епископ зрадник, запроданець, ошуканець, що він сам буллю випросив і т. д. і т. д. Отсе „искренная" любов до гр. кат. церкви, а й отсе характерність!...

H164

Одже безусловно і на жаден спосіб не можна повірити в се, щоб проводирами Соединенія руководила воля або любов до народа і церкви в їхнім завзятущім бою з нашим Владикою.

(Конець буде).

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

З нагоди надходячих виборів

І отсе наближае ся пора, день найважнійший в житю нашої держави, то е вибір президента на чотири роки. Поміж нашими еміґрантами е вже споре число таких, що стали тутешними горожанами та як такі, будуть мали право віддати також і свої голоси, та хоч в малій части причинити ся до побіди сього або того кандидата. Щоб однак сі люди не ішли на сліпо за аґітаторами поодиноких партій, але коли голосують, щоб голосували сьвідомо і з переконаня лиш на тоту партію, яка після їх думки покажеть ся для них найгарнійшою, тому тут подаемо декілька уваг. Гадаемо, що з своеї задачі вивяжемо найліпше, коли подамо за рядом плятформи усіх тутешніх політичних партій, а осуд і вибір, кудою йти, полишимо самим голосуючим.

Як звісно, е в Злучених Державах 5 політичних партій, які поставили своїх кандидатів, а які після своеї сили наступають по собі в слідуючім порядку: 1) партія републиканська, 2) п. демократична, 3) п. соціялістична, 4) п. прогібіціоністів і 5 п. незалежна. Кожда з них в виду надходячих виборів приняла якусь плятформу, де висказуе свої жаданя, свою програму після якої поступатиме на случай вибору свого президента. Ми в рамах отсеї статі перейдемо по черзі в висше поданім порядку плятформи усіх партій, лишаючи — як уже зазначено — вибір вільній волі кождого голосуючого.

I. Плятформа републиканської партії

принята на конвенції в Шікаґо, Ілл. дня 16 го червня с. р.

У вступних точках вичисляе ся історичні здобутки сеї партії, як знесене невільництва, удержане Унії, розширене посілостий, установлене ґрунтово-фінансової системи, розвинене торговлї і промислу та поставлене американського народу на почетне становище поміж народами сьвіта.

Під впливом републиканських кличів став американський народ найбогатшим на сьвіті. З хвилею повстаня републ. партії загальне богатство лише в часі одної ґенерації піднесло ся до 110.000.000.000 так, що четвертина усего майна сьвіта належить до Злучених Держав. Держава мае великанські посілости обіймаючі простір трех міліонів квадратових миль, переповнені невичерпаними богатствами, які лише ждуть на капітал, щоб видобути ся з укритя. Републ. партія узнае право усіх горожан до користаня з тих богатств.

Результатом здорових і сильних підстав, на яких спочивае торговля і промисл Злучених Держав а які говорять за захованем републиканської політики, е запобіґане уряду проти паніці та теперішному застойови. Демократичний напрям в даних відносинах спричинив би лишень загальний упадок.

З вибором на уряд президента Will. McKinley-а і покликаня в сей спосіб републ. партії до кермованя державою народ амер. дав доказ своеї зрілости і політичної мудрости. Доказом сего е много ухвалених і переведених устав. Як приклад нехай послужить ухвалене устави о обігу банкнотів, установлене народної монетарної комісії, право відвічальности працьодавців і власти, скріплене армії і фльоти, заказ уживаня дітей до праці в дистрикті Колюмбія, нові приписи для машиністів і палячів желізничих і т. д.

Сторонництво републ. жадае ревізії цлової тарифи, яка мае наступити на спеціяльнім засіданю по виборі президента. Поміж Зл. Державами а Филипинами мае наступити вільна виміна продуктів з ограниченем достави цукру і тютюну.

Уладжене почтових кас ощадности е корисне зі згляду догідностий для населеня і заохоти до ощадностий.

Сторонництво републ. мимо опору демократів перевело антитрустову уставу Шермена. Та устава показала ся вельми пожиточна, однак треба еї було доповнити ріжними пізнійше ухваленими додатками, щоб федеральному урядови дати спромогу контролї над трустами.

Републ. партія підпирае ухвалу перевозових тариф і виступае проти упривілейованим цінам і знижкам. Ухвала, яка постановляе, аби уряд мав право контролювати книжки і рахунки желізничих компаній уважае ся вельми важною.

Ухвалене устави о відвічальности желізничих компаній за жите і здоровле машиністів, управильнене годин праці для телеґрафістів, та заложене мирових судів для рішаня спорів поміж желізничими компаніями і робітниками е узнане через партію републ.

Републ. партія стае в обороні робітників, жадае заведеня осьмигодинного дня праці, підвисшеня платні, недозволюе на працю дітей, жадае розслідженя відносин, серед яких працюють жінки та усталеня плати для телеґрафістів. Послідний конґрес визначив суму $150.000 на кошта установленя комісії, яка мае розслідити причину так частих нещасть у майнах.

Републ. партія уважае своею задачею удержати повагу, безпартійність і нетикальність судів так стейтових як і федеральних, як і заховати власть судів через точне переводжене засудів.

Звертае ся дальше пильну увагу на фармерів, позаяк від їх добробуту зависить розвій краю. Дотепер робив уряд републ. усе, щоб піднести рільництво; безплатне доручуване листів на фарми буде продовжувати ся, з власних фондів буде поліпшувати ся дороги а удїл фармерів грішми в тих будовах буде степенно зменчувати ся.

Попирае ся ніґрів. Партія ся дала їм уже волю і горожанські права.

Републ. партія годить ся з державною адміністрацією в ціли захованя і умірковaного уживаня богатств краю. Охорона лїсів, засаджуване лісами і наводнюване пустарів, сушене мочарів попирае ся. В сей спосіб узискані обшари мае віддати ся рільникам. Рівнож жадае ся закладаня портів по великих озерах.

Шістдесятий конґрес ухвалив ріжні устави тикаючі ся піднесеня армії і фльоти. Міліцію узнано складовою частию армії; укріплено нові стації для фльоти. В шпиталях і на кораблях уладжено корпус дозорчинь хорих. Ухвалено будову двох нових военних кораблів, десять торпедовців, трех кораблїв до перезову вугля і вісім кораблїв підморських. Зл. Держави живуть вправді в згоді з цілим сьвітом, однак мусять бути приготовані на всяку евентуальність.

Партія републ. годить ся на охорону американських горожан і їх інтересів за границею.

За часів адміністрації републ. партії зросла торговля з заграницею до небувалих розмірів і доходить тепер до суми 3.000.000.000 дол. річного обороту. Зл. Держави заключили тепер угоду з полудново-американськими републиками сотворюючи в сей спосіб ще ширший ринок до збутя своїх плодів і виробів.

Дупльоматія стремить до сотвореня мирових судів і запевненя вічного мира. Заключено трактати з державами, після яких усі непорозуміня мають рішати мирові суди.

Задачею републ. п. е піддержувати торговельну маринарку.

Уряд републ. піклуе ся, щоб ті, які проливали свою кров на полях битв мали запевнену будучність а також вдови і сироти по них повинен край удержувати своїм коштом.

Реп. п. старае ся, щоб заведено цивільні устави, збільшено число урядів і урядників.

Дальше еї задачею буде підпирати удержане загальної гиґієни, закладане шпиталів і помножуване лікарських сил.

В інтересі розвою гірничого промислу уряд републ. мае на ціли сотворене осібного гірничого виділу при федеральнім уряді.

Републ. уряд освободив Кубу, завів лад на Филипинах і Порторіко та розпочав будову панамського перекопу. Стремить дальше до сего, щоб мешканцям Порторіка признано горожанські права Зл. Держав. Канал панамський е великанського значіня для краю.

Рівнож жадае ся щоб теріторії Мексик і Арізона принято до звязку Унії, як осібні стейти.

Жадае, щоб 12 го 1909 року в цілім краю обходити як найбільше сьвітло столітню річницю уродин Абр. Лінкольна.

II. Плятформа демократичної партії

принята на конвенції в Denver, Colo, дня 10-го липня с. р.

Ми, представителї дем. партії в Зл. Державах створджуемо вірність засадничим уставам нашої партії.

Численні досліди виказали зіпсуте у представителїв рабункового богатства, в виду чого мусить ся порушити совість народу і взвати до увільненя уряду з кіхтів тих усіх, що зробили його знарядем в руках упривілейованих корпорацій. Люд мусить дійти до власти а адміністрація в усіх своїх відділах мусить приноровити ся до клича Джеферзона. „Рівні права для всіх — для нікого якійсь специяльні привілеї.“ Чи народ мае рядити? Се е головна задача і відповідь, що насувае ся під увагу.

Праця і суди. Суди суть підвалиною нашої свободи і не уступимо перед нічим, щоб удержати достоіньство судів. Партія демокр. бере за зле п. републ. пробу видаваня фальшивих судових заказів. Се викликуе брак пошанованя для судів. Одинокою підставою на якій може спочивати незаймавість судів е безвзглядна справедливість, охорона житя, особистої свободи і майна горожан.

Досьвід показав що е річию доконечною змінити дотеперішні права тикаючі ся заказів судових і партія дем. поновлюе свої жаданя в тім взглядї висказані в плятформах з рр. 1896 і 1904.

Щораз то більше скріпляючі ся промислові корпорації приневолюють робітників до ґуртованя ся в фахові орґанізації з цілею охорони місця для члена і поліпшеня платні. Демокр. пар. узнае конечність сих орґанізацій, які цілком не загрожують розвоеви промислу. Осьвідчае ся за 8 годинним днем праці в усіх відділах рядових робіт.

П. дем. з'обовязуе ся до переведеня в конґресі права хоронячого жите робітника приневолюючого дану корпорацію до винагороди за каліцтво або смерть понесену підчас праці.

Демокр. п. з'обовязуе ся до сотвореня робітничого міністерства, яке булоб посередником і залагоджувало спірні справи поміж працею а капіталом а в якого склад входив би гірничий відділ.

Арбітральна власть предсідателя. Палату репрезентантів установили батьки конституції і вона мае бути виразом опінії народу і мае бути відвічальна перед народом. Однак за часів власти републ. показало ся, що більшість парляментарна немае ані права ані нагоди перевести свою волю в виду предсідателя який самовільно рядить обрадами і ухвалами. Дем. п. жадае, щоб палата репрезентантів була і дальше дорадчою репрезентацією і була контрольована більшостію народних репрезентантів а не самоволею предсідателя. Дем. п. з'обовязуе ся перевести таку ухвалу, що обрадами буде кермувати більшість членів і вони будуть мати контролю прав.

Оголошуване видатків на вибори. В ціли положеня тами усяким перекупствам і шахрайствам, демокр. партія ставить внесок, щоб ухвалити таке право, котре карало-би вязницею кождого федерального урядника, колиб показало ся, що або він сам, або якась корпорація причинила ся грішми до вибору президента, віцепрезидента або якого члена конґресу. Дем. п. винуе републ. п. за не ухвалене сеї устави на послїднім конґресі. Демрк. посли поставили в конґресі внесок, щоб усі кошта виборів оголошувано публично — до чого републ. не допустили. Демокр. партія рішила перевести таку уставу, яка не дозволить корпораціям ані поодиноким людям складати такі суми на виборчі цілі, які будили би підозріне перекупства.

Стейтові права. Партія дем. держить ся засад Джеферзона, який ясно заявив, що уряди поодиноких стейтів належить підпирати в усіх галузях, обнимаючих їх внутрішні справи, бо лиш тодї вони будуть защитою від виступів републиканів. Права звязкового уряду що до реґуляції міжстейтової торговлї і знесене монополїв повинні бути обняті державним уставодавством через спеціяльні додатки.

Ощадність в адміністрації. Републ. конґрес на послїднім засіданю дозволив на видатки в сумі $ 1.008.000.000, що перевисшае видатки минушого року о $ 90.000.000, і заповідае недобір сего року в висоті $ 60.000.000. Демокр. партія пятнуе се непотрібне розкидуване народних гроший, уважае се за проступок проти міліонів робучого люду з яких заробітків сю суму будуть стягати через підвисшуване тариф і иньші безпосередні системи податків. Жадае ся отже, щоби раз припинити се розкидуване гроший та завести стислу ощадність в усіх відділах адміністрації.

Урядники. З величезним побільшенем видатків збільшить ся і число урядників. В минувшім році сотворено 23.784 нових посад, які потягнули за собою $16.156.000 коштів, а в послїдних 6 лїт републ. адміністрації загальне число ново креованих урядів дійшло суми 99.319 які коштують около 70.000.000 дол. підчас коли за урядованя Cleveland-а і McKinley-а утворено всего лиш 10.279 нових урядів коштом $6.000.000 Уважае ся творене нових посад за непотрібне.

Тарифи. На сім пункті партія демокр. сходить ся з п. републ.

Справи банкові. Паніка в 1907 році не маюча найменчого льоґічного витовкуваня повстала в 10-лїтнім періоді пановання републ. партії і виказала, що партія е некомпетна до оборони прав загалу. Край був так стисло злучений з улицею Wall в Ню Йорку що гріхи спекулянтів відбили ся на цілім народі. Тому силою повинно перейти в конґресі право зміняюче підставу банкових оборотів і даюче 15 міліонам банкових депозиторів опіку для їх ощадностий.

Демокр. партія запевнюе, що установить права, щоб народні банки мали відповідний капітал потрібний до скорих виплат. Осьвідчае ся за почтовими щадницями, які урядови принесуть достаточний дохід потрібний до контрольованя приватних оборотів. Жадае ся підвижки кавції банків стейтових і народних, так, щоб нарід міг бути цілковито забезпечений.

Трусти і монополї. Всякі приватні трусти і монополї суть шкідливі, бо вбивають промислово-торговельну індівідуальність і конкуренцію. Тому жадае ся скріпленя прав против трустовим маґнатам і заведене прав заказуючих істнованя монополів.

Желїзниці. Демокр. партія заявляе, що конґрес мае право випрацювати уставу контролї над міжстейтовою торговлею і виконувати сю контролю в обсягу своїх границь. Жадае ся управильненя желїзничої тарифи, та ухваленя устави, якаб заказувала ведене поодиноким желїзничим компаніям конкуренційної війни через знижуване і підвисшуване цін за переїзд і перевіз.

Бюро здоровля. Стремить ся до з'орґанізованя усіх істнуючих приватних санітарних інституцій

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

в народне бюро публичного здоровля з властию увaжати і піклувати ся санітарними умовинами по фабриках, копальнях, та над всіма інституціями позістаючими під юрисдикцією федерального уряду.

Опіка над горожанами. Поручае ся справедливу і дозволену правом опіку над горожанами так в краю, як і за границею, однаково як урожен цям так і натуралізованим без ріжниці віри і раси. Пашпорт горожанина Зл. Держав буде його обезпеченем і в разї покривдженя уряд постоїть за ним.

Почтові дороги. Обіцюе ся поміч стейтовим і льокальним властям при будові і удержуваню почтових доріг.

Панамський перекоп. Він окаже ся вельми корисним і тому попирае ся його спішне викінчене.

Вибір сенаторів. Жадае ся щоб вибрано сенаторів через безпосередне голосоване і се мае бути вступом до иньших народних реформ.

Oklahoma. Приймае ся і ставляе ся ею поруч других стейтів.

Доходовий податок. Попирае ся заведене доходового податку, уважаючи се за часть загальної доходової системи та стремить ся до сего, щоб конґрес на засаді прав конституцийних назначав доходовий податок в відношеню до доходів так поодиноких осібняків як і цілих корпорацій.

Торговельна фльота. Дем. пар. е за збільшенем американськоі торговельної фльоти без накладаня нових додаткових податків на народ і без черпаня з публичного скарбу.

Фльота. Демокр. пар. е за удержанем відповідної фльоти, позаяк се лежить в інтересі держави, щоб Зл. Держави розпоряджали відповідною военною фльотою в цїли оборони прав американських горожан.

Цивільна служба. Права тикаючі ся цивільної служби повинні бути слушні і точні і лиш здібність до служби повинна рішати о принятю і аванзї.

Пенсії. Узнае ся потребу виплачуваня емеритури як виповнене акту справедливости для живучих ветеранів, однак стремить ся до увільненя краю від конечности удержуваня великої сталої армії.

Рільничі і механічні наукові заведеня. Жадае ся побільшеня числа рільничих і механічних заведень наукових і підпирае ся гадку урядожуваня досьлїдних стацій в обсягу рільництва і механіки.

Арізона і Новий Мексик. Жадае ся заміненя сих територій на стейти.

Пасовиска. Уважае ся за потрібне перевести реґуляцію публичних земель зі взгляду на користане населенем зі свобідних пасовиск на публичних ґрунтах, по лїсах і иньших резерваціях.

Аляска і Порто Ріко. Жадае ся для людности Аляски і Порторіка повних горожанських прав і привілеїв нарівні з усіми горожанами Зл. Держав.

Телеґрами і телефони. Демокр. партія стремить до потвердженя права, яке реґулюе податки і умовини службові телеґрафічних і телефонічних компаній.

Еміґрафія з Азії. Демокр. пар. відносить ся приязно до чужоземців перебуваючих в границях Зл. Держав але супротивляе ся впусканю азіятицьких еміґрантів, які не можуть злити ся з тутешним населенем і яких присуність е причиною дипльоматичних непорозумінь з орієнтальними властями.

Гавайські острови. Попирае ся приноровлене прав Зл. Держав до новонабутої території, островів Гаваі, в тім напрямі, що землї публичні тої території мають бути ужиті в користь поселених в даних місцевостях людий (homesteaders).

Филипини. Дем. пар. пятнуе проби імперялїзму, і уважае се за блуд до не дарованя, позаяк місто дати силу, заплутують державу в величезні кошта і ведуть народ до виреченя ся основаної засади рядженя ся самим собою. Тому жадае ся безпроволочного оголошеня независимости филипинських островів а уряд повинен задержати лиш такі точки, які суть доконечні як вуглеві стації для фльоти.

Заграничні патенти. Дем. пар. гадае, що коли горожанин Зл. Держав який мае американський патент в чужім краю мусить виробити собі також і місцевий патент, то ті самі ограниченя належить ввести в Зл. Державах і для горожан чужих держав.

Лїсна служба. Дем. пар. налягае на адміністрацію, викоренити надужитя і щоб дистрикти пригожі до рільництва відділити.

Натуральні богацтва. Дем. п. повторюе свое бажане обняте попередними плятформами тикаючe ся внутрішного розвою і удержаня натуральних богатств краю. Жадае ся охорони лїсів, дібр державних, вугля, желїза і нафти, від контролї монополїстів розвою водних доріг, наводнюваня пустарів, осушуваня мочарів і реґуляції рік. Тими роботами дем. п. приневолюе усі уряди до безнастанного дїланя так самостійно як і кооперативно.

III. Плятформа социялїстичної партії

принята на конвенції в Шікаґо Ілл. дня 10-го мая с. р.

Загальні жаданя партії висловлюе ся як слїдуе:

1. Народною власностию мають бути: желїзниці, телеґрафи, телефони, кораблї і всї другі средства транспортаційні і перевозові.

2. Народною власностію мае бути промисл з'орґанізований на народних підставах, щоби конкуренція не підривала його істнованя.

3. Побільшене публичного майна через влучене копалень, каміньоломів, жерел нафти, лїсів і водної сили (water power).

4. Уміетне лїсне ґаздівство в лїсистих околицях і осушене болот.

5. Цїлковита свобода слова, преси і згромаджень.

6. Релїґію мае трактувати ся як справу особисту, залежну тільки від індівідуальних поглядів. Клерикалїзм не може бути толерований як сила в полїтиці, анї не повинно бути виріжнюваня в користь численних релїґійних сект.

7. Полїпшене умовин праці для робітників через скорочене годин робучого дня в пропорції до збільшеної продуктивности машин. Забезпечене для кождого робітника відповідного числа годин відпочинку, о скільки се покаже ся можливим, як також півтора дня в тижни з неділею включно. Улаштоване більшого надзору над фабриками. Заборонене працювати жінкам в тих відділах промислу, які шкідливі для здоровля і моральности. Заборонене працювати дітям низше 16 лїт. Знесене публичної дободійности а на се місце примусове обезпечене від: безробітя, недуги, нещасних случаїв, калїцтва і смерти.

8. Побільшене спадкових податків розкладаних в пропорції до суми записів і блискости посвояченя.

9. Збільшене доходового податку.

10. Полїтичне рівноуправнене жінок, право ініциятиви; пропорціональної репрезентації і права відклику до загалу.

11. Знесене сенату.

12. Знесене права, силою якого президент може поставити свое „veto".

13. Поправлене конституції більшостию голосів.

14. Пановане більшоти. В усїх виборах, де ніодин з кандидатів не дістав переваги, голосоване мае повторити ся.

15. Принате дальших мір в квестії загального образованя і консерованя здоровля. Піднесене теперішного едукацийного бюра до гідности департаменту і сотворене департаменту публичного здоровля.

16. Відокремлене теперішного бюра праці від департаменту, промислу і праці (Commerce and Labor) і винесене бюра праці до гідности департаменту.

17. Усї судії мають вибрати ся народом на коротенькі речинці і аж до зложеня своеі власти мають бути контрольовані через дотичне праводавство.

18. Вільна судова адміністрація.

В відозві до з'орґанізованого робітництва обіймае партія усі відділи праці. Звернувши увагу на що раз то ростучий антаґонїзм поміж працею а капіталом взиває ся до дальшої боротьби.

Зазначуе ся факт, що право і конституцію допче ся, мілітарний деспотизм заострюе ся, правні морди суть розважувані з тої точки задивлюван. Діяльність „open shop" е дуже часто пробою замкненя фабрик для праці і взагалї усі дані вказують на се, що право істнуе лишень в користь капіталїзму. Відозва кінчить ся як слїдуе: „В отсю важку хвилину соціялїстична партія пригадуе з'орґанїзованим робітникам, що вони мають право голосованя і можуть користати з полїтичної сили. Несправедливе рішене найвисшого суду може бути звалене, арбітральні практики мілїції можна припинити, нищене прав робітників можна задержати через спільну акцію усїх робітників в день виборів."

IV. Плятформа проґібіціонїстів (партії тверезости)

принята на конвенції в Columbus, Ohio. дня 17-го липня с. р.

Плятформа складае ся з пятнайцяти слїдуючих точок:

1) Конґрес е обовязаний в сей спосіб змінити параґраф федеральної конституції, щоб було заказано вироблювати і продавати алькоголїчні напитки у всїх стейтах Зл. Держав. Напої мож продавати лишень в аптиках як лїк.

2). В дискриктї Колюмбія як також в иньших дистриктах і териториях мае рівнож се заказати ся.

3). Податок федеральний на алькоголїчні напитки мае бути відкликаний і мае заказати ся перевіз напитків так желїзницею, як почтою і кораблями.

4). Сенаторів мае вибирати ся загальним голосованем.

5). Мае управильнити ся доходові і спадкові податки.

6). Заведене почтових щадниць.

7). Уреґульоване інтересів ріжних товариств і заказ закладаня трустів.

8). Сотворене сталої цїлової тарифи.

9). Поборюване торговлї живим товаром.

10). Управильнене устав тикаючих ся супружеств і розводів.

11). Охорона робітників і судова відвічальність фабрикантів.

12). Судам мае надати ся право контрольованя почт.

13). Право заборонююче працювати дітям по фабриках і копальнях.

14). Право голосованя мае ограничити ся лиш на таких горожан, які вміють читати і писати та говорити по анґлїйськи.

15). Охорона натуральних богатств краю перед нищенем їх спекуляцією.

V. Плятформа Независимої Партії

принята на конвенції в Шікаґо Ілл. дня 30-го липня с. р.

Партія заявляе ся за безпосередною номінацією народом усїх урядників, щоб в сей спосіб усі горожани могли брати удїл в публичнім житю та видістати ся з під опіки полїтичних „боссів", які днесь рядять.

Народови належить ся ініціятива (ставлене білїв) і референдум (загальне голосоване) над внесками, які мають дістати правну силу в усїх тих случаях, в яких ходить о удїлене позволеня на ведене певних предприемств та о иньші привілеї.

Народови прислугуе право усунути недогідного урядника.

Плятформа в цїлою рішучостию виступае проти теперішної виборчої системи, яка аж воняе перекупствами.

Вимагае ся ощадности в усїх відділах адміністрації.

Необхідне е таке право, якеб раз на завсїгди перешкодило надмірному громадженю ся богатств в руках одиниць або трустрів.

Права „injuction" стосовані підчас непорозумінь робітників з капіталїстами мусять бути знесені.

Жадае ся заведеня 8 годинного дня праці для всїх робітників: урядників федеральних.

Поручае ся центральний банк, котрий заняв би ся обігом паперових банкнотів.

Цла мусять піддати ся ревізії і то в сей спосіб, щоб користь з них приходила для народу.

Поручае ся судову палату для справ виплuваючих з міжстейтової торговлї.

Трусти мають бути знесені.

Желїзниці переходять на власність держави; так само усї другі інституції, що служать для добра загалу.

Належить завести почтові щадниці і почтову пересилку пачок.

Пільні дороги мае поправити ся.

Цензура почтового департаменту мае підлягати судовій ревізії.

Торговля фармерськими продуктами при помочи біржи і подібних інституцій мае бути заборонена.

Мае завести ся Народний департамент, який мае піклувати ся санїтарними відносинами в краю.

Пожаданим е ограничене азіятицької еміґрації.

Плятформа виступае проти военної фльоти а за се осьвідчае ся за будовою каналів і за охороною лїсів.

„ОПЛАТИТЬ СЯ ПОБАЧИТИ"
„Театральне Представлене"
якe устроюють українці в Тайлор, Па. на дни 28-го жовтня с. р., т. е. в середу перед „Mitchel day" в гали Johna Otta при Union Str. против руського штору п. Збудовського.

ПРОГРАМА:

1. „ІЦКО СВАТ"

Іцко, арендар .... п. Д. Іванців
Ксеня, вдова ...... п-на М. Квасницка
Галька, єї донька .... п-на А. Головчак
Яків, вуйко Галї .... п. Г. Олійник
Федь, суджений Галї .... п. К. Сенюк
Федорович } аманти Галї .... п. Л. Сенюк
Бакаляренко } .... п. Й. Сенюк

„2. НА СТАРОСТИ ЛЇТ"

Данило, сусїд .... п. Л. Довгий
Семен .... п. А. Александер
Петро, син Семена .... п. К. Сенюк
Олекса, мол. син .... п. М. Терпливець
Гапка, ж. Петра ... п-на М. Квасницка
Івась, синок Петра .... п. Шумейко
Василь, приятель ...... п. Михайлишин

3. „ТАРАСОВА МОГИЛА"

Подорожний .... п. Й. Сенюк
Хлопчина .... С. Головчак
Старець .... п. Ф. Трач

Режисер, п. С. Збудовський.
Межи актами буде Деклямація і „Монольоґ".
Буде досить сьмішного, смiшного і поучаючого.
Цїни місць: 30, 20 і 10 цнт.
Початок точно о 1/2 8 вечер.
Дохід на закуплене костюмів до „Вефлеемскої Ночи".

ДУЖЕ ХОРА ЖІНКА.

Пані Бальбіна Лозорка з Аленпорт, Па. довгий час хоріла. Вона про се так говорить:

„Я хоріла на жолудок так, що не могла нїчо їсти а попри се діставала наглі, сильні серцьові атаки, про які я гадала, що вони туй туй перетнуть нитку мойого житя. І тоді пораджено менї уживати Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина і показало ся, що воно було для мене одиноким лїком. Дуже велика шкода, що так богато людий не знае про дійсну вартість сього лїку".

Так, се дійсно величезна шкода, бо люди тоді в усїх недугах орґанів травленя не шукалиб ніколи ніяких иньших лїків. Се вино приневолюе жолудок до травленя, скріпляе нерви і очищуе кров. Коли лишень потребуете поради в якій небудь недузї то сейчас пишіть до:

Jos. Triner
616—622 So. Ashland Ave.
Chicago, Ill.

ЧИТАЙТЕ ГАЗЕТУ „СВОБОДУ"!

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SVOBODA“
(LIBERTY)
December 21, 1906 at the Post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.
The Ruthenian Weekly published every Thursday at 184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by Little Russian Nat'l Union of America.

Rev. P. Poniatyshyn, Superintendent.
324 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Anth. Curkowskyj, editor.
184 Hudson Str., New York

K. Kirczow, manager.
184 Hudson Str., New York.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter

„Свобода“
часопись для руского народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза“, виходить що тиждня в четвер і коштує:
в Америці на 12 місяців...$2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців.....$1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листї, або через експресовий, або почтовий money order (монi ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтара або аґента на експресовім офисї, пішліть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
„SVOBODA“
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телєфон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби єго адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Робітниче питане.

Заводові спілки.

III.

Спілки фахових робітників, або як їх зовуть заводові спілки, по анґлїйськи Trade Unions, по французька Syndicats ouvriers, по італійськи Societa operraie і тим подібні товариства, в які модерний робітник вяже ся для оборони і охорони своїх інтересів зачисляють ся в нинїшні часи до спеціяльної ґрупи фахових товариств, мимо того що вони від властих фахів, які заступають, значно ріжнять ся. Давнійші заводові орґанізації, або цехи, се були стоваришеня людий, які працювали в данім фаху. І так були цехи столярські, ковальські, слюсарські, кравецькі і т. д. Вони були стоваришенями приступними лишень для тих людий, що обрали собі сей даний фах, а люди з других фахів не мали до них приступу. Модерні заводові спілки є щось більше як се. Вони суть союзами робітників, отже таких заводових товаришів, які ціле своє житє в однім обсягу мусять працювати, та які не мають ніякої спромоги ані можности вирвати ся зі свого „фаху“, то є які не можуть так як давнійше, стати з часом челядниками та майстрами. Давнійша єдність поміж майстрами а їх робітниками зістала пірвана. В кождім фаху, де панує капіталістична продукція днесь суть остро визначені границї поміж ґрупами предприємців а робітників. І се є лиш забавка, самообман, наколи говорить ся приміром про фах „ковальський“ і в тім фаху добачує ся якусь ґієрархію, складаючу ся заразом з стократних мілїонерів і звичайних робітників. В тім власне лежить ціла ріжниця поміж тепе рішним а давнїйшим порядком. Як сказано, давнїйше був челядник будучим майстром, а майстер колишнїм челядником. Днесь поміж одними а другими повстала бездонна розколина: оба стало ре крутують ся з цїлком ріжних кляс та робітник до смерти лишить ся тільки робітником. Отже заводові спілки нинїшних робітників прибрали відмінний характер. І коли ми днесь хочемо точно означити нинїшні заводові спілки, то в першій лінії мусимо з натиском зазначити, що се є союзи денних зарібників, то значить союзи клясові, а потім доперва можемо додати: які після заводу ділять ся на такі а такі відділи.

Нинїшні заводові спілки мають дати зарібникови усі користи випливаючі зі злуки в орґанізацію, мають бути його потїшителем, помічником і підпорою серед важких житевих умовин. Вони мають розвинути свою діяльність там, де одній людині забраклоби сили і відваги.

Вони отже мають стояти на сторожи інтересів робітника і то — що конечно мусить додати ся — в рамах капіталістичного устрою. Се ограничене належить додати з того взгляду позаяк заводовий спілковий рух відріжнає ся тим власне ярко від соціялїстичного, якого кінцева ціль є вправдї також охорона пролетаряту, але в сей спосіб, що на місце капіталїстичного устрою має прийти в будуччині устрій соціялїстичний. І се треба приписати або грубій несьвідомости або злобі, коли хто не хоче признати ріжниці поміж сими обома соціяльними напрямами. Вправдї — се не дасть ся заперечити — оба напрями, так заводових спілок як і соціялїстичних орґанізацій мають богато східних точок, однак се значилоб цілковито зрезиґнувати з ясного понятя соціяльних явищ, колиб хотїло ся оба сї напрями підтягнути під спільне мірило.

І коли ми хочемо сї товариства уважати як заводові і клясові стоваришеня, то мусимо тут поминути усе те, що вони дають своїм членам в їх товариськім житю. В економічнім обсягу вони мусять давати поміч робітникови і його родині в часї примусового безробітя 2) поміч робітникови в часї його працї.

Першу точку сповняють усї товариства з обсягу так званих запомогових кас. Їх робота полягає на подаваню підмоги грошевої або натураліями в часї недуги, калїцтва, нещастя, старости або смерти. Каси запомогові, після усего, що про них відомо, в початках заводово-спілкового руху, були одинокою задачею і змістом сего руху. Вони були одиноким цементом, який членів стало вязав до товариства.

Але мимо сього, як важні були сї каси в історичнім розвою спілок, як важну ролю вони еще і днесь відгривають в робітничих спілках, мимо сего однак вони не становлять їх цїли. Такі асекураційні каси можуть існувати і існують не лиш тільки для робітників. Такі Friendly Societies в Анґлії. Societa di mutuo Soccorso в Італії, суть однако приступні і для робітника і для урядника і рільника. І хотяй у них значний процент є робітників то мимо сього сесе не має нїчо спільного з властивим соціяльним положенем і рухом пролетаряту. Днесь в деяких державах значіня кас упали завдяки державному примусовому обезпеченю. О скільки сей перехід означає поступ і поліпшене долї пролетаряту, про се будемо мати нагоду поговорити на иньшому місци. Тут лиш зазначуємо, що через се примусове обезпечене робітників значіне заводових спілок в змислї запомогових кас значно зменшило ся. З другого боку властивий соціяльний обсяг діланя заводових орґанізацій розвинув ся до великого степени.

Коли хочемо се значіне загально описати, то можна сказати, що воно полягає на тім, щоби вигляди пролетаря в відношеню до його робітничих обставин поліпшити. Стремлячи до сього заводові товариства поставили як свою першу ціль: впливати на ринок збуту в користь робітника. Попит за працею і еї офіроване так само підлягає вічним змінам як і попит і продажа товарів, а узнаване сили робітника як товар уже від давна усталило ся. Робітник наймаючий ся на роботу, виставляє свою силу, свої мяснї на торг, щоб з цїни еї продажи міг сам себе і свою родину виживити. Після правного висказу є се звичайний контрак, силою якого капіталїст вирентовує мяснї робітника за якусь певну винагороду. Досьвід навчив, що ціна ренту є зависима від ринку збуту, то значить від сего, кілько в одній місцевости є таких, що готові суть продати свої мяснї. Отже ходеть власне о се, щоб попит і збут так уложити, щоб з сього виходила користь для робітника. До сего доходжено з початку в сей спосіб, що маси робітників вирівнувано. Треба було до сего збирати статистичні дані, який де є попит за робітниками, щоб надмір їх в однім місци пересунути туди, де показав ся їх брак, і на відворот. Се привело до орґанізації виказів працї, сеї першої і найелементарнійшої задачі робітничих спілок. Коли довідано ся, що там а там потрібно приміром 10 капелюшників, а тут знова було богато таких, що не мали роботи, то сейчас вирівнувано сю аномалїю. А задачею заводової орґанізації показало ся дати тим десятьом практичну можність дістати ся на місце, де був за ними попит; се довело до орґанізації запомогових кас на кошта подорожи.

Але викази працї і запомогові каси на кошта подорожи могли існувати лиш там, де йшло о вирівнане робочих сил поміж поодинокими місцевостями. Коли однак показав ся загальний надмір робучих сил над попитом, то ті орґанїзації показали ся невистарчаючі. І тут появила ся потреба ввести місто місцевого, часове вирівнане робучих сил. Ходило о се, щоб „надетатові“ робучі сили усунути, а тим самим занятим робітникам зменчити конкуренцію, а тим в дальшім наслїдку поліпшити їх положене. Але се дало ся перевести лиш тоді, коли збуваючим робітникам не дозволило ся працювати. Треба було отже постарати ся, щоб вони могли не працюючи якийсь час вижити. І так через сотворене підмоги безробітним сповнено найважнїйшу задачу заводових спілок. Тою підмогою отже удержувано тих робітників, які вправдї робити могли і хотїли, але які в інтересї своїх товаришів, не повинні були робити. Тим ріжнить ся та форма підмоги від підмоги страйкової і в своїй сути вона є средством до поліпшеня ринку збуту працї то є до вирівнаня квантитативного відношеня попиту до збуту.

Однак більшаючий досьвід і роздумане довело до висліду, що самим держанем рівноваги поміж попитом а збутом еще не всьо зроблено. Показало ся, що уставлене робітничих умовин не дасть ся перевести чисто автоматично, як приміром направлене годинника, та що тут також ділають ріжні побічні впливи. Анальоґія зі сфери торговлї сей погляд еще більше усталила. Потрібно лишень приміром перейти ся попри маґазини з меблями з візком повним також меблїв. Столяр який тиждень в тиждень достарчає там своїх виробів, за кождим разом стріне ся з що раз то некориснїйшими умовинами збуту мимо того, що не довозить ніякої надпрограмової роботи. А се чому? Бо він є слабший в тій боротьбі, в якій рішає ся усталене умовин продажи. Бо попит за працею а збут еї се ніякий автоматичний процес, але се боротьба поміж живими людьми з цїлком противними інтересами. І тут для заводових орґанізацій відкрили ся цїлком нові перспективи. Они пізнали, що їх задачею є не лиш впливати на ринок попиту і збуту працї, але також вони мусять і піддержати робітника в його боротьбі з фабрикантом. І коли вони з початку старали ся впливати на ринок збуту в користь робітника, то тепер побачили, що вони також мусять і скріпити відпорну силу сього робітника.

До сего треба було передовсїм пізнати слабі сторони робітника. І се скоро удало ся. Днесь знає кожда дитина, що в борбі у лутшу долю тому робітник є завсїгди слабшою стороною, бо він є приневолений до скоршого з'ужиткованя своеї робучої сили, як капіталїст до з'ужиткованя свойого капіталу, а в сьої ситуації сама в себе випливає острійша конкуренція робітників, як капіталїстів поміж собою. Вправдї в сути річи вони, то є робітники і капіталїсти суть завсїгди залежні від себе, так як в висше наведенім примірі ґандляр без столяра і навідворот не може існувати, але все такой в отсїм відношеню столяр завсїгди буде слабшою стороною від ґандляра. Се саме відношене є і між капіталїстом і робітником. Перший може а другий ніяк не може ж д а т и. І з ходу обставин вийшла задача заводових спілок: 1) старати ся о се, щоб покинене місце через робітника, який є в можности „ждати“. не заняв другий робітник і. 2) старати ся о се, щоб сей робітник, який „жде“, мав що їсти.

В отсих двох точках містить ся програма усїх заводових спілок як орґанізацій боротьби о красшу долю робітника. Що до сего треба орґанізації поодиноких личностий почуваючих ся до спільности інтересів, се ясно. Лишень тоді коли робітники одної фабрики, одного міста, повіта чогось спільно, солїдарно домагають ся, жадають лишень тоді, коли вони з'уміють припинити наплив робітників туди з иньших місцевостий, лишень тоді вони зможуть виконати першу точку, то є, що опущені ними місця полишать ся незаняті. А знова через заложене каси вони дають одиноку спромогу виживити безробітних і дати їм можність ждати. Де се ждане знова переводить ся дійсно на підставі якогось пляну, то там є застановлене працї або страйк. Тому заводові орґанізації називають також страйковими орґанїзаціями. Се є на тій самій підставі, як би хтось нинїшні війска прим. назвав орґанїзаціями для війни. Так в першім случаю страйк, як в другім війна не є остаточною цїлею орґанїзації, але лиш средством до цїли. Заводові орґанїзації не мають за свою цїль страйк, лиш послугують ся ним тільки в остаточности. Коли їм дасть ся нагоду то вони охотно перемінюють се средство борби на иньші форми: прим. збірне заключуване контрактів. Се довело до так званих тареф, уложених орґанїзаціями, які тепер суть в Анґлії та у нас в повнім розцьвітї. Ся нова форма, яку прибрали заводові спілки поступає скорим кроком в перед і треба еї уважати як фому робітничих відносин будуччини.

До стану здоровля д-ра Ів. Франка.

Українське громадянство пильно прислухуєть ся до всього того, що пишеть ся в ґазетах про стан здоровля д-ра Ів. Франка. На жаль подібні звістки попадають ся в наших ґазетах дуже рідко.

„Рада“ сими днями одержала де які відомости в сій справі — які отсе ми подаємо до відомости наших читачів.

Наприкінцї серпня д-р Франко виїхав був з усею родиною в турчинський повіт до о. Кузева; по тижневи дружина І. Ф—а з меншим сином і дочкою вернули ся до Львова, а сам він з обома старшими синами лишив ся ще на тиждень. Вернувшись з поїздки, був дуже задоволений. Знайомі радили йому пильнїйше дбати про своє здоровля, поїхати, напр., до Лїнденвізе на Шлезку, лїчитись електризованем і т. п., але він не виявив охоти їхати куди небудь, взагалї вважає себе зовсїм здоровим, тільки руками не може володїти, а на се йому ніхто нічого не порадить. У всякому разї здоровле д-ра Франка тепер лїпше, ніж було попереду. Він від часу до часу виходить до міста, буває у знайомих, може робити лекшу роботу; зараз кінчає друкувати приповідки, продовжує поволї свої „Апокріфи“, збираєть ся диктувати коментарі до колядок і т. и. Через спаралїжоване рук, сам Франко писати не може, а диктує своїм синам і вони пишуть.

ПЕРШЕ РУСЬКЕ БЮРО ПРАЦЇ!
Переважно для дївчат і старших женщин дає посади при родинах приватних, реставраціях і фабриках. Ближші відомости уділять:
Рикшинський і Іванчук
181 E. 3 Str. New York N. Y.

150 АКРІВ ЗЕМЛЇ
сейчас на продаж, без будинків, усе в однім куснику при головній дорозї. Часть землї вичищена і сїнокоси, решта грубий матеряловий лїс. Мусить продати ся за 600 дол. 100 дол. з гори — решта на сплати на 10 лїт.
D. Kudlik
Colchester, Conn.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ
пошукує посади. Зголошеня просить ся ласкаво слати:
J. Pruc
Ewerson, Pa.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Замітки.

Минувшого місяця відбулась, як звісно конвенція „Общества Русскихъ Братствъ" в Олифанті, Па. На ній приходило до бурливих сцен між гр. католиками і православними. Сї послідні хотіли конечно вибрати собі батюшку Хотовицького за свого духовного управителя, а властиво хотіли переницювати ціле Общество на православіє. Показалось однак, що гр. католики на сій конвенції були ще сильнійші від православних і за старанєм о. Ѳ. А. Обушкевича не допустили Общества до такої метаморфози. В пімсту за се бичує тепер г. Гладик у своїм „Поступі" о. Ѳ. А. Обушкевича, І. Ж. Смита і взагалї всїх головачів від Общества. Згаданий Гладик вийшов зі школи о. Ѳ. А. Обушкевича; ну, і тепер ученик відплачуєть ся так свому учителеви... „Невдячність є найбільною нагородою сьвіта" — говорять Німцї і ся пословиця справджуєть ся тепер на о. „татунцеви". Но будь як будь, а треба признати, що гр. католицизм зачинає у о. Ѳ. А. Обушкевича кляруватись і не виключена ще можливість, що татунцьо вмре таки добрим уніятом...

* * *

Тепер, коли діявольські коншахти „найлєпшіх ґрецко-католіцкіх духовнікох в Америке" з жидком Берком вийшли на денне сьвітло, повинніб дотичні „духовнікі" приняти у свої назви відповідні patronimica (назви по батьках). Іменно, о. Михаїл Яцкович із Скрентон Па повинен би назватись о. Михаилъ Берко-Яцковичъ, а назвища обох оо. Чопеів повинніб звучати: о. Николай Берковичъ Чопей в Вілкісбаре, Па. і о. Гаврилъ Берковичъ Чопей в Перт Амбой, Н. Й. Сподїємось, що згадані „найлєпші духовнікі" дадуть аж тепер велику „бібу" своїм товаришам в Café Boulevard в Ню Йорку з нагоди відзначеня їх „честних" імен; ну, а й загалом ціла американська Русь повиннаб здобутись на якийсь обяв „почести" дла своїх „сьвіточів"... Ой, ой, попики-масони...

Най жиє „Magyar Zaszlo" і славний о. Кальман Ковач!

* * *

Господинъ Павиелъ Юріевичъ Жатковичъ, пишучи свою статю в ч. 36. Ам. Русскаго Вѣстника під заголовком „Терроризація противъ гл. редактора органу „Соєдиненія" і т. д. мав, здаєть ся, таке чувство в своїм серци, як злодій, що на нїм шапка горить. Г. редактор „славного" А. Р. Вѣстника, орґану ще „славнійшого" тепер Соединенія, знає дуже добре, що оголошенє засуду за колишні його кримінальні здєлки моглоб отворити нараз очи всїм членам Соединенія, хто то є сей Жаткович і якого-то піря птиця водить їх за ніс вже кільканайцять років. Ну, тай згаданою в горі статею він стараєть ся вже заздалегідь скаптувати собі членів Соединенія, щоб, мовляв, вони не гороїжились дуже, коли по оголошеню вироку побачать, який-то їх редактор „честний". Ну, і пише г. Юріевич про те, як то Соединеніе зросло його заходами аж до 25 тисяч „удов", як то кляті „Украинци" хочуть красти маєток Соединенія, який має виносити 200.000 долярів, так, якби ті Украинци вміли так само, як він грішити проти семої заповіди божої, тай лає, як звичайно, епископа, котрому, мимоходом кажучи, він не гідний і „баґанця" вичистити, тай чеше „пятилизуновъ", „Свободу" і „Svobodu", а в о. С. Балога вмавляє ні менше ні більше лиш се, що він забув ся, як їхав в Америку, замість своїх документів привіз його. Ха, ха, ха!! Єй Богу, славний редактор А. Р. Вѣстника чіпаєть ся як сліпий плота і крутить ся як муха в росолї...

А вже з чого прямо реготатись хочеть ся, то з сего, як г. Жаткович сам себе оправдує і уневинняє. Він, неборачок, нарушив сему заповідь божу ще тодї, як старий дїдько був молодим дїдьком і над його гріхом вже трава поросла і він „уже нѣсколько разъ описалъ исторію того „злочину", аж тут „украинцо-радикали" і „пятолизуни" „відгребали сей його „інструмент" і хочуть його „страшити". Ой бідне, бідне і невинно переслїдоване ягняточко, ви господинцю Павле Юріевичу Жатковичу!... Ай те дуже замітне у того „ягняточка", що він слово „злочин" сам бере в знаки наведеня, так якби для него дивно було, що хтось може його злочин уважати взагалї за злочин. Справдї, дивне поняте етики у сего Жатковича, коли він не бере за злочин такого злочину, за який всмалили йому в Beregszasz кілька лїт тюрми, не беручи в рахубу ще й иньших „додатків". Після него є хиба се злочином, за що требаб повиснути на шибені... Чи й ви, панове-члени Соединенія також так само мислите, як ваш редактор?... А на кінци своєї оборонної статї заявляє наш пан „дезертир" (звідки — знають вже читачі), що він „перестанетъ робити свою повинность хиба тогда, если Богъ отберетъ жизнь, или вы проклятыи напастники убьете или дасте мене убити. Инакше нѣтъ и нѣтъ!" На се ми так зам панцю відповімо: Коли і в який спосіб Г. Бог отберетъ вам жизнь, ми сего не знаємо і не можемо знати та й ми желаємо, щоб Г. Бог позволив вам відпокутувати ще ваші ґріхи. А „проклятих напастників" ви не бійтесь, бо вони вас не убють: а колиб навіть і хотіли убити, то ви чейже не такі глупі, щоб датись убити... Ви прецінь вмієте добре тїкати, бо колись ви давали драла з Beregszasz-у до Америки, а тепер, як би хотів вас хто бити, то ви моглиб ще утїкати або до північного бігуна або бодай на Камчатку. Проклятимже напастником, якого справдї най трястя побє, є лише той, хто уважає за своє ремесло — розбивати Богу духа винних людий палкою чи пером, як ви се робите. І такі напастники з ремесла не лише прокляті, але се справдешні гієни в людській подобі, се чортівські виплодки, шумовинє людськости і т. д. і т. д. А що до формального, то вважаємо відповідним спростувати одну вашу помилку. Ви кажете, що вже 28 лїт, як вас судили в Beregszasz-у і що вже 5 лїт, як вирок задавнив ся; тимчасом ваш документ говорить, що вас судили 19. лютого 1891 р. і нумер вашого вироку є 1561, а леґалїзовало ваш „струмент" міністерство справедливости в Будапештї 20. жовтня 1902 під ч. 31565 і т. д. і т. д. Good bye, Mr....

Надіслане.

Від о. Лаврищина одержалисьмо до поміщеня спис жертв на справу Павла Германа. Жертвували:

Єго Преосьвящ. Еп. Сотер	5.00
Барон Hoenig, Австрійск. конзуль	3.00
Вірники церкви Сош. Сьв. Духа в Філядельфія, Па	10.00
О. Ів. Коротнокі, Філядельфія, Па.	1.10
Число 330 в „Соєдиненію", Peckshill, N. Y.	1.00
Число 171 в „Соєдиненію", New Castle, Pa.	2.00
Число 455 в „Соєдиненію", Monifold, Pa.	2.00
Число 480 в „Соєдиненію", Chicago, Ill.	5.00
Парохіяне церкви в Youngstown, Ohio	8.75
Разом	38.75

В імени засудженого сердечно дякую за жертви і прошу о надсилане дальших.

о. Корнилій Лаврищин, сьвященник
210 Grand st., Trenton, N. J

Новинки.

КАЛЕНДАР.

Жовтень.

22	Ч.	† Якова ап. Авраама
23	П.	Евлампія, Евлампії, Т.
24	С.	Филипа ап., Теофана
25	Н.	19. Прова, Тар., Андр.
26	П.	Карпа, Агатод.
27	В.	† Параск пр., Назарія.
28	С.	Евтимія пр. Лук., Сав.

— Дня 18-го с. м. в Yonkers. N. Y. вечером „відбуло" ся докінченє славного нюйорсько-кацапського віча під проводом тих самих славних „лѣтератовъ и просвѣтителей". Після признак, які сї ґаспадінове винесли з віча на своїх рідних плечах виходить що йонкерське віче відбуло ся так само як і нюйорське. Цікаво-б знати, де то на слїдуючу неділю ґаспада кацапи виставлять свої хребти на бубен?...

Богдан Мельник.

— Ліквідація російсько-японської війни. По офіціяльним обчисленям, Росія видала на війну з Японією від 1904 до 1906 р. 2.145 міліонів рублів. Крім того на видатки, спричинені війною в 1907 р., пішло 184 міліонів рублів а в 1908 р. 66 міліонів рублів. Виходить, що на сю війну змарновано разом 2,395 міліонів рублів. Війна забрала десять разів більше як пішло на народну просьвіту за послїдних пять років. А се все задля двох міліонів „батюшки-царя"!...

— Трясенє землї в Галичині. В ночи з 28 на 29. вересня с. р. стала ся річ в Галичині дуже рідка: трясла ся земля. Около год. пів до 11. в ріжних місцях Львова дало ся чути легке здрігненє землї, яке в мешканях замічало ся по тім, що всї річи підносили ся раз-по-раз до гори і спадали назад долів, а рівночасно бренїли вікна. Се явище тревало з пів мінути. О скілько дало ся ствердити, трясенє мало напрям менше-більше з північного сходу на полудневий захід, а найбільше дало ся відчути на Знесїню і Замарстинові. З ул. Войтїха зааляр мовано поліцію і пожарну сторожницю, що при тій улици від трясеня землї завалив ся дім. На дїлі показало ся, що всї доми стоять, лише в однім наслїдком дрожаня землї зарисовали ся стїни і якийсь капітан, що там мешкав, побоюючись заваленя дому, виніс ся зі свого мешканя. Оден з читачів „Дїла" доносить що трясенє землї заскочило його в хвили, коли положив ся до ліжка і взяв ся до читаня книжки. Нараз його ліжко стало дивно підносити ся до гори і спадати назад. Занепокоєний зірвав ся на рівні ноги і заглянув під ліжко, чи не закрав ся там може злодій і видобуваючись тепер, підносить ліжко плечима... Але рівночасно забренїли шиби в вікнах, а се був безсумнївний знак, що рясеть ся земля. Подібні прояви трясеня замічано в Підволочисках, Тернополи, Бродах, Зборові та инших місцевостях. — Місто Городенку о год. 10. мін. 22 в ночи навістило сильне землетрясенє, треваюче 30 секунд. — В Станиславові вечером по 11 годині дало ся почути землетрясенє. В однім домі впала від него склянка зі стола. Відчуто два підземні удари.

— Як доносить париський дневник „Petit Parisien", умер цїсар Абіссинії (Африка) Менелік II. та сейчас по його смерти вибухли в державі розрухи. Абіссинія, є се одиноке независиме цїсарство в Африці, положене серед скалистих, неприступних гір, на полудне від Єгипту. Пануючою є у них коптійська церков, одна з найстарших християнських церков. Цїсар Менелік II, або як звучить його офіціяльний титул „Неґус Неґести" вславив ся тим, що коли в роцї 1896 Італія, яка має свої посїлости в поблизу Абіссинії, хотїла йому забрати кусник краю, він мимо найбільших з'усиль Іалійців, побив їх цїлковито, вигнав з свого краю і визволив ся з під залежности від них, в якій зіставав від 1890 року. Позаяк по своїй смерти не лишив нїякого наслїдника по собі, та в наслїдок непорозумінь претендентів до престола вибухнули у краю розрухи.

— В пятьох повітах стейту Мічіґан з страшною елементарною силою вибухнув опять дня 16-го с. м. пожар лїсів. Після наспівших телєґрамів, як до сих пор удало ся ствердити, згинуло в огни 27 людий. Страти матеріяльні в тих пятьох повітах: Chebogau, Alpena, Presque, Isle і Alcona виносять уже днесь пару міліонів дол. З місточка Metz мешканцї хотїли перед пожаром втїчи желїзницею. Жінки і дїти всаджено до одного сталевого ваґона, мущини заняли чотири деревлянні. В три милї віддаленя від місточка в наслїдок страшного горяча розсунули ся шини і поїзд виколеїв ся. В одну мить загоріли деревляні ваґони ясним огнем а подорожні вискочили, однак дим був так густий і гризучий, що не мож було на крок перед собою нїчо бачити і зовсїм не треба се приписати бракови відваги мужчин, які не поспішили в поміч жінкам, які не мали відваги вийти зі свого воза. З цїлого потягу лишень 7-ох мущин добило ся з трудом до віддаленого о 7 миль міста Posen. Після послїдних вістий також і місто Lincolnville, Pa. почало горіти. Мимо надлюдських з'усиль огонь годї угасити, та одинокий ратунок може принести лишень уливний дощ.

— Війнї в Европі ледви запобіжено в послїдній хвилинї. Болгаря була вже готова кинути цїлу свою армію через границю і машерувати на Константинополь, коли в послїднїм моментї Росія загрозила єї, що в тій хвилинї, коли болгарські війска переступлять турецьку границю, війска російські заллють північну Болгарію перейшовши Румунію, яка на се дала свій дозвіл. Се помогло і Болгарія сейчас успокоїла ся, признала права Туреччини до желїзниці румелійської і тим усунено „камінь предкновенія" поміж обома державами. Австрія рівнож „спустила з тону" та не так уже гороїжить ся. Згодила ся на се і повідомила турецький уряд, що хоче з ним тілько переспрaвляти в справі Босни і Герцеґовини. Туреччина на се пристала так, що маюча відбути ся конференція держав буде займати ся тілько справою непідлеглости Болгарії. І коли більші держави утихомирили ся яко тако, маленька Чорногора почала на свою руку забаву з огнем. В портї Антіварі товпа кинула ся на будинок австрійського конзуляту і хотїла конзуля злїнчувати. Австрійські матрози з стоячого в портї воєнного корабля поспішили в підмогу і з сего вивязали ся пару-годинні розрухи.

— Дня 19-го с. м. цїлий Ню Йорк і околицю залягли густі дими з нових пожарів лїсів в стейтї Ню Йорк. Після телеґрамів з 19 с. м. горять лїси в місцевостях Adirondack Park, і в поблизу Blue Mountain Lake. Роботи коло гашеня пожарів лїсів в тих місцевостях попереду за скоро застановлено, бо думано, що дощ докінчить гашеня. Тимчасом наступаюча посуха і вітри роздули тепер пожар на ново. З Indian Lake доносять, що гарять місцевости 15, 17, 18, 19 і 34. Всюди там суть густі, старі лїси. Поміч усюди показала ся недостаточною. Рівнож і само місто Ню Йорк мало також свій пожар „лїсів". Поміж Great Kills і Oakdale, на Стейтен Айленд тростиня на мочарах почала горіти і огонь приняв такі великі розміри, що треба було довшого часу і величезних з'усиль, щоб його припинити.

— Як нам доносить д. Іван Сушереба, в Keokee, Va. постигла нещасна пригода члена 140 віддїлу Р. Н. Союза, Івана Стеткевича. Він ранком вертаючи з роботи в майнї станув на мовдера, що витягає кари з майни. На нещастє в тім місци трека є дуже близенько стїни, так, що мовдер ледви по при ню з карами проходить. І в тім місци його зачепило, притолочило до стїни і сбернуло ним пару разів, в наслїдок чого він відніс зломанє 4 ох ребер в лївім боцї і зломанє кости в правім плечи. Що найсумнїйше, то в околици нема шпиталю, так, що чоловік мусить лїчити ся в дома.

— Японський ґенерал, ґраф Нодзу, який в самих початках японсько-російської війни відніс першу побіду над Росіянами і здобув перехід через ріку Ялю а потім вийшов витязем з кровавої битви під Нансган, як доносять телєґрами помер дня 16-го с. м. в столици Япану, Токіо.

— Дня 17-го с. м. експльодувала фабрика нітроґлецерини (страшний вибуховий материял, якого сила в четверо перевисшає експльозійну силу динаміту) в місцевости Kaneville, сім миль від Oil City, Pa. Чотирох людий вбило на місци. По вибуху найдено з них около 10 фунтів костий, шкіри і волося — решту вибух розніс на всї кінцї сьвіта.

СПРОСТОВАНЄ.

В попереднім числї „Свободи" в фейлєтонї о. П. Понятишина під заг. „Сумні наслїдки піяньства" вкрались отсї важнїйші ошибки, які затемнюють зміст — В 1-ій шпальтї, в 34-ій стрічцї з гори по слові „ощадности" має бути протика (,), а не точка (.) і слїдуюче слово „Перше" повинно бути писане через мале „п", а в другій шпальтї в 30-тій стрічцї з долини пропущено по слові „з розпуки" і, слова „і кликав до полководця в сій битві, Варона".

Редакція.

Переписка Редакції.

Дм. Андрейко. Просить ся о прислане цїлого матеріялу, а тоді доперва буде мож печатати. — **Іван Лещишин** Buffalo, N. Y. Буде змінено доперва в слїдуючім числї, до сего дісталисьмо у же за пізно.

NEW-YORK, N. Y. Тов. Тисьменица відд. 144. Отсим подаю до відомости членам, що важний мітинґ відбуде ся дня 24 с. м. в гали 134 E. 7 str. Кождий член безусловно мусить явити ся.

Левицький Стефан
секр. фін.

— Товариство сьпівацко-драматичне „Українська Муза" в Джерси Сити дає до відомости всїм охочим і щирим Русинам-Українцям, як мужчинам так і жінкам в містї Jersey City, N. J., що принимає в члени дружини на кождій пробі, а то, в середу і пятницю. Хрунів безусловно не принимає ся. Товариство має на цїли плекати українського духа через даванє концертів і вистав драматичних і в сей спосіб боронити свій нарід від винародовленя.

— Подаю всїм інтересованим до відома, що моя адреса є:
Rev. Constantine Kuryllo,
5 Hall Ave.,
Perth Amboy, N. J.

— Подаю до відомости що моя теперішна адреса звучить:
Rev. N. Dmytriw,
13 Charlton, Str.,
Newark, N. J.

H166

Накладом „СВОБОДИ" вийшли
Папері листові
окрашені гарними вінєтами і портретами наших руских ґенїів — Шевченко, Драгоманів, Франко, Лисенко і Богдан Хмельницкий. Продає друкарня „Свободи" по цїні 50 цнт. за 25 штук. Адрес:
„SWOBODA"
184 Hudson Str. New York, N. Y

Ті що роблять на дворі
виставлені на зимно і вогкість, уникнуть руматизму і невральґії, если будуть вживати
Д-ра Ріхтера Котвичного Пейн Експелеру
коли почують перші симптоми. Сей лїк роблений згідно з острим нїмецким законом і має 35 лїтну незахитану славу.
На продаж у котрого небудь аптикара, по 25 і по 50 центів або у властителїв.
F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl St., New York.

Позір!
Коли хочеш знати „чиї ми дїти—ким і за що закуті" — то купи велику
Історію України-Руси
в Руській Книгарни в Скрентон, Па. Ся книжка має 384 сторін друку, 210 образців і портретів, 9 картин, в прехорошій оправі, написав Микола Аркас і коштує лишень 2 80 дол. в почтовою пересилкою.
Для інтелїґенції поручаєсь сю книжку — яко книжку настільну.
Руська Книгарня має на складї великий вибір книжок всяких видавництв і всякого змісту, листовий папір і переписні листки в портретами славних людей. Цїнники на жаданє даром.
Пишіть на адресу: 41-3
RUSKA KNYHARNIA,
404 Broadway, Scranton, Pa.

СІЧИНЬСКИЙ!
Кождий Русин повинен під нинїшню хвилю писати до Галичини тілько на картках і паперах листових з портретом М. Січиньского.
Тузин по 25 цнт.
Дістати можна присилаючи марки тільки у
А. Бучак
252 Broome Str.
New York, N. Y. 40 43

МОЛОДИЙ ДЯКОУЧИТЕЛЬ
з красним теноровим голосом, прибувший тепер з краю шукає посади. Походить з Галичини, пов. Тернопіль село Денисів.
Steni Kulmatycki
Box 171, Altoona, Pa.

ДРУКАРНЯ НА ПРОДАЖ.
праса друкарська і русько-українське письмо (12 і 8 пойнтове), анґлійський 10 понт. Черенки рівнож з мадярськими і словацькими акцентами. Інформацій уділяє:
M. N. Puchowski,
1004 Meade Ave.,
41—3 SCRANTON, PA.

ШУКАЮ ДІВЧИНИ
Русинки письменної, в віці від 15 до 20 лїт. О гроші не питаю. Маю 21 лїт, походжу з Галичини. мешкаю від 5 лїт в McKees Rocks, Pa, роблю в готелю, та маю 3.000 долярів майна. Голосити ся на адресу.
A. Sushynsky.
Trust Company Bank
Box 70 McKees Rocks Pa.

ДІВЧИНИ
в віці від 20—24 лїт доброї ґаздинї, шукаю як товаришки житя. Маю 25 лїт, сталу роботу з платою 3.00—3.50 денно в майнах та готівки 200.00. Зголошеня з фотоґрафією просить ся слати до:
A. Krawczyszyn
Box 30 Carlisle W. Va.

МАРІЯ ҐЕРЦ
дипльомована акушерка
(повитуха)
говорить всїми славяньскими мовами, тому просить Русинів, щоб удавали ся до ньої
218 Grand Str. (поміж Henderson і Grove ул.)
Jersey City, N. J. 33-46



Золота годинка і ланцушок задармо!
Американьский зиґарок в позолоченою або нїклевою ковертою. Ґварантує ся, що він тримає добрий час і рівнаєсь 10-доляровій годинцї. За дармо кому небудь хто спродасть 24 кавалків золотарских зробів 10 центових. Пришлїть свій адрес, а ми вишлемо сї золотарскі річи; коли спродасьте пришлїть $2·40 за спродані кавалки а ми вишлемо сю годинку і ланцушок.
CROWN JEWELRY Co. Dept 8
882 Bosworth Ave., Chicago, Ill.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СПРАВИ „СОЮЗА".

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.
Іх Преосьвященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балоґ, 712 Carson Str. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Ґут. Кульчицький Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa
Алексій Ґорбаль, Derby, Conn.
Михайло Чеґін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chesnut Str. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Chicago, Ill.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин, 324 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Менаджер друкарні:
К. Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головний орґанізатор:
Андрей Ґела, Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз" — одинока руско народна організація в Америці.

Принимає членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерти члена класи „А" (ціле посмертне) $1000.00,
В разі смерти члена класи „Б" половину посмертного $500.00
Посмертне за жінку або мужа члена класи „А" 400.00 дол.
Посмертне за жінку або мужа члена класи „Б" 200.00 дол.
Посмертне за діти від 15.00 до $300.00,
В разі утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Єли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне для П. П. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю раз на все, що всі гроші належачі до каси Р. Н. Союза, посилає ся так: на money-order-ax або чеках вписуе ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Посмертні вісти.

Вайс Яків, член Р. Н. Союза, від 136 Carnegie, Pa., утопив ся 20 вересня 1908. Небіщик походив з Галичини, села Климкївка пов. Сянік.

Альфельді Юліянна, жена Василя стар. члена Р. Н. Союза, від. 119 Latrobe, Pa., померла 4 серпня с. р. в краю.

Вічная память!

Ч. 679. КВИТ 431.78
на чотириста трийцять оден дол. 78 цент., котрі п. Ірина Масник отримала яко посмертну запомогу по Юрку Маснику з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Беско дня 27 вересня 1908.
Ірена Масник
Сьвідки:
Іван Денко
о. Н Ростислав Вісьневський
Гр.-кат. Уряд Парохіяльний в Беску.

Рух в відділах Р. Н. Союза.

PRICEBURG, PA., бр. сьв. Вас. Вел. від. 19, подає до відомости, що в місяцях вересни, жовтни і падолисті буде принимати ся до бр. за половину вступного. Мітинги відбувають ся в першу неділю по 15-ім в руській школі в Олифант, Па.

Ст. Сисак секр.

BUFFALO, N. Y. бр. сьв. Ів. Хрест. від. 15 подає до відомости, що буде принимати нових членів в падолисті від 18—25 літ без вступного, а від 25—35 літ за половину вступного. Усіх братів Русинів просить ся вступати до братцва і прийти на наш мітинґ, який відбуде ся в суботу по девятім.

П. Лещишин.
К. Федак.
С. Воробель.

ALLENTOWN, PA. бр. сьв Мих. від. 147 подає до відомости що від тепер місячні мітинґи будуть відбувати ся в руській церковній гали.

Ст. Паляниця скр.

PITTSBURG, PA. бр. сьв. Ів. Хрест. від. 96 подає до відомости так місцевим як і позамісцевим членам, що на мітинґу 25 жовтня с. р. кождий мусить ся явити, позаяк се є річний мітинґ і буде вибір нового уряду. Неявивший ся член заплатить 50 цнт., а урядник 1 дол. кари.

Ів. Пастирчак пр.
П. Лепак кас.
П. Стефанович скр.

BROWNSVILLE, PA. бр. сьв. П і П. від. 6 подає до загальної відомости, що 25-го с. м. відбуде ся мітинґ. Кождий має явити ся і вирівнати свій довг, бо в противнім разі зістане виключений з братства і Р. Н. Союза.

Н. Петришко, предс.

NORTHAMPTON, PA. бр. Успен. Пр. Бог. від. 33. повідомляє своїх членів, що річний мітинг відбуде ся 25-го жовтня с. р. Неявивший ся член або урядник заплатить $1.00 кари. Панів контролорів просить ся прибути 17-го с. м. до галі і скontролювати книги.

Г. Онущак пр.,
М. Чепеляк кас.,
Т. Кокоцкий секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукування знакомих, оголошеня балів, представлень, сходини і т. п. друкує ся в „Свобод" по цінї одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

ГО! ГО! ГО! Третий Величезний Баль

устроює Тов. Молодечий Клюб Поступовий в Джерзи Сити, Ню Дж. дня 2-го Новембра, день перед виборами в Laffayette Hall, 381 Whitone Str.

Буфет у власнім заряді.
Пиво з первородного бровару.
Музика першої кляси.
В перервах відсьпіває Джерзи Ситский хор під диріґентурою п. А. Ґели кілька хороших руських пісень.
Початок о год. 7 мій вечером, баль протягне ся до 5-ої години рано.
Вступ на вечерок і баль 25 ц.
На сей баль сердечно запрашаемо всіх честних Русинів і Русинок так з Джерзи Сити як Ню Йорку і околиці.

Балевий Комітет.

Брати кару Pacific Ave і висісти на Johnson Ave, там пару кроків на ліво Lafayette Hall, в котрій то гали наш Баль відбуде ся.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює Вр. сьв. Івана Кр., від. 121 в Trenton, N. J. в середу, 25 листопада 1908 в Анчака гали на S. Broad Str. Початок о годині 7 вечером. Вступ від особи 25 цнт. Добра музика і сьвіжі напитки. За добру забаву ручить Комітет Балевий. На сей Баль запрошує ся всіх охочих Русинів.

Стефан Врабель пред.,
Іван Паславський секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Сим запрашаемо всіх чесних людей з Філядельфії і поблизьких околиць на Баль, котрий устроює Товариство „Любов" 45 від. Р. Н. Союза в суботу 24 октобра в Academy Hall, 523 S. 4-th Str. Початок о 7-ій вечер. Напитки і закуски найдобріийші. Музика первородна. О численну участь просить Комітет

Ів, Кречковский, пред.,
С. Демків, кас.,
Н. Гром, секр. 42-3

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює бр. сьв. Івана Крестителя відд. 15. дня 2-г листопада с. р. під ч. 434 Amherst Str Buffalo, N. Y. Вступ від особи 35 і 25 цнт. За добру забаву ручить 42-44

КОМІТЕТ.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює братство сьв. Прор. Ілії від. 28 Р. Н. С. на дохід нової церкви в Маганой Плейн. Баль в дня 25-го листопада с. р. в гали Мешґера в Mahanoy Plane, Pa. Початок о год. 6-ій вечером. Вступ для мущин 25 цнт. для женщин вільний. Музика знаменита. Запрошує ся на сей баль усі так місцеві як і околичні братства та Русинів і Русинок.

За комітет.
О. Муха пр.
І. Стец кас.
41—1 Н. Пустельник, скр.

БАЛЬ! БАЛЬ! БАЛЬ!

Братства Р. Н. Союза від. 184 196 і 199 в Вайтінґ, Інд. устроюють по раз перший Баль дня 8-го новембра с. р. в Matiers гали на Fishrup Ave. в Whiting, Ind. Початок о год. 1-ій по пол. Вступ тілько за показанем запрошення даром. Особи без запрошення платять за родинний тикет 50 цнт., самотні 1.00 дол. По Службі Божій вирушать уряджуючі баль братства походом через місто до галі при звуках аркестри від. 196. По промові привитальній відсьпівають шкільні діти пісню „Щасть братя Боже нам" а потом наступить забава.

Балевий Комітет.

ДЕ Є

Ілько Падла, родом з Ждині. Пошукує його брат Іван. Він має перебувати десь коло Пітсбурґа. Хтоб о нім знав зволить донести на адресу:
John Padla
7 W. 22 str. New York, N. Y.

Вражіня з побуту Іх. Преосьвященьства С. С. Ортинського в Alden, Pa.

Хотячи бодай кількома словами з нагоди побуту нашого Владики в Alden, Pa. змалювати настрій сердець наших братів заточенців, яким судьба призначила як місце побуту гористу, довкруги лісами о кружену околицю, не могу поминути господарки нашого бувшого прсьвітителя, котрий перенятий ідеями кліки, що то всіми силами змагають нищити все, що є наше питоменне рус ке, старав ся держати наш народ в темноті, вщіплюючи в него ворожі гадки проти нашого Владики, дбаючи при тім дуже красненько про свій бизнес і свою вигоду, а про церков, щоби єї бодай прибрати в найелементарнійші річи, щоби єї принайменьше за осмотрити в то все, що є потрібне для сьвященника і що вимагають його функції священничих, дасть Біг.

Але як збанок до часу воду носить, так само мож було сподіватись і по тім пастирю. Видячи, що верно его диявольської праці натрафило на каменистий ґрунт, на котрім не могло видавати обильних плодів, як се дієсь там, де народ збаламучений, видячи, що в недалекій будучности може під его ногами усунутись ґрунт, завважавши що в своїх планах і замірах перечислив ся, почав собі нового гладати місця, де еще вівці необстрижені і в короткім часі знайшов; бо подякувати нашим парафіянам за хліб і сіль перенїс ся в одну місцевість пітсбурскої околиці де працює в винограді Христовім не як добрий пастир, але як хижий вовк, не маючи ні юрисдикції ні жадних потверджень інстальована его там від ієрархії церковної, але яко самозваний, independens, гадаючи в своїм засліпленії розі, що так прийдеть ся ему віку вати, та що тамошний нарід по часі не прозрівши не скаже ему так само як в попереднім місци его по буту: „Goot bye, отче, ми новотарскої церкви, котра не узнає голови, не хочемо всипирати, ми хочемо держатись своєї прадідної віри, яку защіпили в наші серця наші батьки, діди і прадіди, тому йдіть собі де инше шукати місця, в котрім будете пропаґувати церкву независиму".

Аж вкінці увільнившись від несито го вовка в овечій скірі діждали ся ми ліпших часів. Завдяки доброті Іх Преосьвященьства, котрий після можности увзглядне просьби всіх наших вірних щиро-руських грекокатоликів дістали ми доброго провідника, котрий старає ся о добро нашої церкви, тай вже в короткім часі спромогли ся ми на тое, що розширилисьмо нашу церковцю, купилисьмо красний іконостас та діждалисьмо ся в кінці і радісної хвилі, в котрій мали ми нагоду витати у себе милого і дорогого нам гостя Високо Преосьвященого С. С. Ортинського, котрий не відмовив нам свого труду, щоби загостити до нас на посьвячене креста, та розві датись, як добрий отець у своїх діточок, як нам живеть ся і як свою долю калатаем.

Хвиля торжественного приїзду Нашого Владики вже на день вперед тринула серце кождого нашого руського брата, чи старого, чи молодого, як се слідно було по приготованях, які роблено, щоби як слід повстати і прийняти нашого гостя в правдивим, як то кажуть, щиросуруським сер цем.

Вже 26 вересня около другої години пополудни виїхали делеґати нашої парохії керичами, окружені кінною бандерею по боках на дипо пенсильванійське в Nanticoke, Pa. на зустріч Іх Преосьвященьству, котрий в супроводі нашого сьвященика о. Лисяка мав приїхати з Філядельфії. Много назбиралось тут людий і з цікавости, котрі не бачивши може і в своїм житю свого князя церкви, згур тувались на дипі, аби принглянутись свому достойному гостеви та тим вадоволити свое серце.

От вкінци і надійшла хвила ожидания. О другій годині і сорок мінут по полудни в суботу станув на стації в Nanticoke, Pa. „Express train". Всі делеґати на чолі сусідного сьвященика із Kingston, Pa. о. Молчава повитавши Владику сопровадили его з своїм парохом до повоза прибраного зеленю, до которого було впряжених чотири баских карих коний і всі в супроводі бандерії кінної вирушили з дипа нанті коцкого до Alden, Pa. По дорозі здвигались великі юрби прохожих чужинців, що то з зацікавленем глядїли на той триюмф, серед котрого переїзджав наш Владика місто Nanticoke, Pa. та тиснулись один вперед другого питаючи, що то за гість переїзджає, котрому роблять так велику овацію.

Аж вкінці заїхав наш Владика до дому парафіяльного, що був прибраний рівною зеленю і фанами рускими, та ту перепочавши часочок держав аж до глубокої півночи авдиенцию тих, що мали яке не будь до нього діло.

Овація, яку вчинено Нашому Преосьвященному в часі відпровадження его на відпочинок з дипа в часі его приїзду з Філядельфії, була лише так сказатиб вступом до тої, яку мали зготовити ему наші братя слідуючого дня, котрий справді був днем великого торжества а заразом і дуже памяткової хвилі, яка не одній щиро-руській душі християнській в милим чувством вбилась в тямку.

Вже рано дня 27 вересня почали збиратись братства привіздаючі в дооколичних сторін і ґрупуватись в ради коло парафіяльного будинку при милозвучній на переміну грі двох банд, які на привитане ново прибуваючих братств грали відповідні мельодії. Так тревало аж до девятої години рано.

О пів до десятої, коли вже майже всі запрошені братства уґрупувались в два неперервні ряди, що тягнулись аж до самої церкви, всів Владика разом з місцевим парохом і его сусідою о. Молчанїем із Kingston, Pa. до повозу і цілий похід рушив до досить далеко віддаленої від будинку парафіяльного церковці. Сотки людий, що по-при членів поодиноких братств згромадились, аби придивляти ся тій параді, вказували по своїх усьмі хнених лицах, що серця їх радо витали свого голову церкви, не жалїючи ні трудів ні коштів, хоть певно не одному і далека була упросторонь з дому до Alden щоби лише побачити так рідкого гостя. В тій хвили приходить мені на гадку тото пусте ликоване ворогів наших, котрі з своїх ординарних шпальтах вов кують в наш народ ненависть до нашого Преосьвященного і огидними словами кидають на него непростимі і обидливі клевети, думаючи що тим збунтують весь проти него народ, но однак се ликоване є тілько тою фарисейською радостию, а в дійсности плачем, що даремна їх підла праця там, де ступить нога нашого Архиерея.

Честь проте всім тим щиро руським серцям, всім членам братств доїколичних що не жалїли свого пожертвования, але всі як один муж радо спішили в той день під стяг свого провідника, щоби оказати ему прихильність, любов і привязане, так як і той наш князь церкви не призабуде певно тої симпатії, яку справді з щирого серця оказали ему наші братя Русини з нагоди нашого потрійного торжества, яке празнували наші славні Алденчани.

Перед брамою церковною стрітав Владику другий похід, т. є. братства церковні з крестом та хоругвами та невелика плеяда маленьких діточок, що то поприбирані в білу як кголята одежину, почавши від брами церковної сипали Нашому Архиерею ступаючи рівним кроком вперед живі цьвіти під ноги. І так в супроводі великого здвиґу народа ввійшов наш Владика до церкви.

Тут розпочалась Архиерейська Служба Божа при співучасти двох концелебрансів: о. Молчанія із Kingston, Pa. і о. Новака із Plymouth, Pa. В часі Служби Божої сьпівав наш молоденький бо недавно заснований п. учителем Вілянським хор, котрий по кілька тижневій своїй праци показав вдоволяючі вислідки. Слідно в тім понад-

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

то заслугу нашого учителя Білянського, котрий не жалував труду, щоби хоть за короткий час своеї учительскої праці показати свої здібности і енергію в тім ділі.

По Службі Божій рушив похід на сусідуючій з церквою цвинтар, де сам Архиерей уділивши всім греко-католикам мированя по сьватив крест, хоругви і ризи церковні а відтак держав досить довгу і вельми поучаючу проповідь. Грімкі слова Христової науки, які в правдивим спокоем лились наче з зототих уст Єго Преосьвященьства, плили так мило, так солодко, так щиро а з такою правдою, що навіть і каманна душа могла помякнути та до сліз зворушитись. Тож не дивниця, що кождий, хто з пильною увагою слухав тої трогаючої науки о сьв. Кресті, о горі Голгофті, заливавсь расними слезами та плакав і то сердешно плакав, бо певно еще в житю своїм не чув так щирих і простодушних слів які плили з милозвучних уст Архієрея. По проповіди Владика уділивши всій со братії Архиерейського благословеньства удав ся на плебанію до місцевого пароха на скромний обід.

По обіді о годині пів до четвертої вирушив Владика разом з сьвященниками повозом на сусідний плейс Glen Lyon, Pa. щоби відати і дочерну церковцю та і тамошним людям зробити ту радість і утіху та лишити їм з нагоди сволобуту милу памятку.

В половині дороги стрітила Владику вельми приятна несподіванка, себто овація яку зробили чесні побратими Поляки, котрі в противенстві до невідрадних наших стосунків галицких завдяки тамошньому місцевому пароховио. Сілецкому дуже сприяючого! Русинам чоловіка, дуже приязно відносять ся до нашого Руского Народа і жиють справді як щирі братя з нашими Русинами.

Передовсім ціла фаланґа їздців, яку творила сусайда дуже красно зорґанізована о Сілецким встримала похід, і втій хвилі робре вишколений польский хор під уміло ю батутою п. Роґуша, відсьпівав по руски мельодийно згармонізоване „Многая Літа". Відтак група польских дівчат поступаючи парами до повоза і вручаючи Владиці букет живих цьвітів, повитала нашого Архієрея, цілуючи Єго в золотий перстень. В одній хвили уставились рускі і польскі сусайди рядами по обох боках дороги і творячи неначе збиту фаланґу розпочали торжественний похід аж но церкви сьв. Николая в Glen-Lyon. Тут по відправі Молебеня Владика держав опять красєд але і дуже поучаючу проповідь, в котрій неодно слово правди висказав і тим що то збаламучені фальшивими ідеями проводирів церковних, роблать роздор в церкві, та хоть нечесних уживають способів в своїй сліпій праци, приходять доперва по часі до сьвідомости, що робота їх завдяки сьвідомійших людей, котрі всяку напасть і сліпоту їх демаскують, даремна та зі встидом і жалем в серци за свої попередні підлі вчинки скромно навертають ся там на що перше плювали і що перед тим безчестили.

По науці виголошеній в церкві, Владика з вдячности за труди і старання о. Сілецкого, яких цівком безкористовно не щадив а би знаючи положене нашого Достойника, осолодити Єго хвилю торжества, а тим самим показати і нам Русинам, що то не уміють свого цінити і за своїм постояти, як має ся шанувати високо свого князя церкви Преосьвященний Владика загостив до костела, яко гість, щоби подякувати Полякам за їх приятности і так закінчив ся той сьвітлий для нас день, ктрий полишив в цілій околици як найкрасші враження, так що навіть другі чужі народности, як Словаки, Литвини, Поляки і Анґлійці будуть той день довго радо і щиро згадувати.

Не від річи вкінци згадати і тое, що межи тими, котрі так радо і щиро витали свго Владику, найшло ся кількох чорних духів кнутославного корита а іменно; „ґаспадін Гобляк" із Kingston Pa і „ґаспадін Репа корчмар із Wilkes Barre Pa і иньші вихованки та прихвостні „Абещика від шпігунів его богородія протоеврея Товта", котрі наче ті чорні круки швиндались між народом і лазили вслід за Владикою, щоби бачити кождий Єго рух, чути кожде Єго слово а відтак перекручувати і набазґрати небилиці в „Кнутославних шматах".

Ті то ґаспадінове, непокликані опікуни з псячим піднебінем крутили ся коло Владики цілий день в Alden Pa і Glen-Lyon а коли добре собі по корчмах підпили, зачали виговорювати на Владику несотворені річи. Однак на тім дуже ошукались. Ту пусту їх брехню підслухали алденьскі хлопці, котрі при сальоні ждали вже на непрошених пташків, щоби їм дати належиту відправу.

І справді діждали ся ті ґаспадінове пейди та і на будучність будуть мати добру научку, аби там де народ сам пізнав їх чорносотенну роботу, непокавувались, бо всі їх зусилля даремні, а заплата сей час на місци.

Гарний се приклад і для братів по иньших плейзах котрий вказує як треба отрясатись з опіки тих фальшивих пророків, бо се одинокий спосіб, яким можна усунути всякі непорозуміня які нераз доводить ся досьвідчати Русинам через не винну толеранцію подібних прихвостнів діявольских.

Очевидець і Альденьский парохіянин

---

634 нових членів приступило до Р. Н. Союза в місяцю вересни с. р

Братство Успенія Пр. Богор. в South Fork, Pa. від. Р. Н. С. 189: Єгнат Євчак, Луп Іван, Турек Михаїл, Ґреґович Томаш, Ґреґович Антон. Цицик Михаїл, Цупик Стефан. Поточник Теодор. Яворский Теодор, Бобурка Стеф., Кремінь Макій, Сіковский Михаїл, Пусь Василь, Гойдич Марія. Єсенко Михаїл, Довганич Юрий, Скіндер Марко, о. Гойдич Ілія.

Братство сьв. Володимира в Newark, N. J. від. Р. Н. С. 190: Ґінда Марія, Бобеньчик Марія, Скопинец Іван, Сидор Михаїл, Крайник Михаїл, Шміт Ігнаци, Рудик Ілько, Рачий Гринько, Кузлиньский Казимир, Небишчаньский Леон, Лиско Михаїл, Сливка Розалія, Шух Гринько, Мазник Миколай, Кузміньский Андрух, Ґец Іван, Пиш Ядвіґа, Пиш Мария, Капустиньска Сиґля, Ключка Текля, Безлюк Мария. Ракоче Текля, Будний Данило, Грицишин Федор, Крипкий Семан, Бобаль Тами, Когут Анна, Полегонький Ізидор, Борис Розалія, Демчик Зофія, Балінчак Михаїл, Ґавдан Іван.

Братство сьв. Вас. Великого в Troy, N. Y. від. Р. Н. С. 191: Ґалічевский Тома, Канцар Стах, Цимбалистий Тимко, Чарчак Семко, Реґа Лука, Голубовский Ілько, Мента Петро, Онукевич Андрей, Стадник Стефан, Джинджиристий Гринько, Мацевский, Андрей Ткач Іван, Чарнецкий Стефан, Чарнецкий, Михаїл, Ониськів Микола, Ярощак Григорий, Селямон Кирило, Концар Яким, Покіда Петро, Базар Іван, Каролишин Григ., Качмар Юрий, Барна Іван, Миць Йосиф, Базар Теодор, Коваль Михаїл, Піскош Іван, Цимбала Василь, Гричишин Іван, Біланич Йосиф, Прибиловский Теодор Мурза Михаїл.

Братство сьв. О. Николая з Herkimer, N. Y. від. Р. Н. С. 192: Скочиляс Антін, Ґлуковский Петро, Врубльовский Куба, Романек Олекса, Зупка Василь, Старанюк Василь, Заяць Никола, Дячек Григорий, Окреткі Михайло, Пилінчук Михаїл, Петрович Фелікс, Німий Федько, Семенув Луць, Серник Михаїл.

Братство Успенія Пресьв. Богородиці в Red Star, W. Va. від. Р. Н. С. 193; Головач Косць, Ґой Іван, Хариш Іван, Пап Іван, Пришляк Григорий, Покрифка Антоній, Окрепкі Михаїл, Челядин Панько, Дзюрка Йосиф, Ґальтомен Теодор, Ґалянт Йосиф, Деренюк Андрей, Чарнеґа Гринько, Ігнатович Михаїл, Кшивецкий Йосиф.

Братство Пр. Богородиці в Minneapolis, Minn. від. Р. Н. С. 194: Шраер Франко, Сена Іван, Гарасим Іван, Кок Ілія, Климок Олекса, Вербовский Теод. Лешак Яцко, Млиницкий Михаїл, Шидловский Войтко, Завальницкий Петро, Зубрицкий Василь, Волощук Григорий, Ясіньский Іван, Мандзен Николай, Ґанчар Андрей, Горгота Іван, Дода Михаїл, Петришак Стефан.

Братство сьв. Апп. Петра і Павла в Peekskill, N. Y. від. Р. Н. С. 195: Тишбір Стефан, Астряб Андрей, Урбан Антін, Барна Ілько, Феціх Іван. Бигуняк Андрей, Михальчик Іван, Астряб Киприян, Рац Василь, Бубель Теодор, Куни Стефан, Михальчик Лукач, Боболя Стефан, Боболя Теодор, Астряб Іван

Братство сьв. Тройці в Whiting, Ind. від. Р. Н. С. 196: Бабіньчак Михаїл, Железник Іван, Ілно Михаїл, Скакандій Іван, Галайчик Михаїл, Франко Михаїл, Мартон Іван, Мужічко Іван, Адаш Юрий. Гомзік Яков, Стерефаршки Іван, Петріґан Павло, Маєрник Йосиф. Франко Іван, Закутиш Іван Глиняньский Михаїл. Микула Іван Ганжик Йосиф, Кобачі Іван, Кобачі Михаїл, Кузьма Іван. Сулиман Андрей, Гальо Гнат, Куньчо Іван Ганжик Константин, Капия Юрий, Демкович Петро, Вархоляк Михаїл Микула Андрей Юрковский Йосиф, Кмец Лайба Іван Кузьма Михаїл, Чурила Мафтей, Угрин Йосиф Компір Іван Томко Андрей, Ґшірік Іван Федорік Іван. Черепаний Стефан Берила Іван, Коваліцкий Андрей, Федорко Михаїл, Ранковский Дмитро, Дорочкий Михаїл, Грицковский Йосиф, Марка Михаїл, Гомінда Іван, Стращак Іван.

Братство сьв. Арх. Михаїла в Swoyers Pa. від. Р. Н. С 197; Стецко Михаїл, Дорош Васько, Кадубець Гриць, Воляньский Стефан (стар.,) Сливчак Йосиф, Лужецкий Андрей, Пелешок Михаїл, Римець Стефан, Сливчак Сеньо, Воляньский Стефан Лазар Василь Цап Стефан, Лазар Лесьо, Попович Петро, Воляньский Василь, Ясько Іван, Квачан Федько, Познаньский, Янек Филип, Янек Никола, Свястин Федь. Іваніцкий Дмитро, Голодик Михаїл, Цебрик Іван, Цебрик, Василь, Квачан Яцко, Воляньский Федько, Бедзеґ Василь, Пиняньский Павло, Лазар Михаїл

Братство сьв. Арх. Михаїла в Port Jerwis, N. Y. від. Р. Н. С. 198: Ґловач Мацей, Огорівка Василь, Сай Яков, Ковалюк Андрей, Кунз Франціпюк, Подубчишин Мартин, Кухтяк Михаїл, Козак Григорий, Баран Михаїл. Куц Лука, Пігура Николай, Вусик Корнило, Федак Григорий, Дячак Стефан, Корнило Павло, Козловский Григорий, Прохира Іван, Дорчак Войцех, Шевчук Ілько (стар.,) Ванько Мирон, Потішиньский Михаїл, Олійник Лука, Байовский Іван, Муцин Іван, Квасний Йосиф Пєх Ілько, Борик Івна, Вашаньский Андрей, Тупись Василь, Лоєвич Йосиф, Баран Петро. Шевчук Гілько (стар.) Шевчук Стефан, Малиняк Іван, Стифарко Марцін, Кухар Гаврило, Іваськів Григорий, Крамар Корнило, Яньо Петро, Гип Михаїл, Митерко Андрей Леуш Андрей, Леуш Николай, Зацний Ілярий, Пігура Даман, Баран Гриць, Струж Яков, Кухар Гринько, Майґун Михаїл, Хруш Федько, Машдзій Яков, Шевчук Гринько Келер Яков, Блендунога Василь, Гуменук Гринько, Гатала Петро, Ґумовский Григ., Косонога Михаїл, Завадівский Стеф., Гуцак Михаїл, Сьвідрик Петро (мол.,) Сьвідрик Петро (стар.,) Бернат Франц, Левуш Гриць, Потішиньский Даниїл, Козак Максим, Леуш Тит, Кот Стефан.

Братство Преч. Діви Марії в Whiting, Ind. від. Р. Н. С. 199. Гелд Антоня, Сорока Анна, Гудяк Анна, Дзванюк Зузанна, Яцкович Інда Мария, Ткац Анна, Широка Анна, Кіллар Марія, Желізний Скакандий Марія, Мартон Марія, Товт Марія, Кузма Марія, Глінанский Йоанна, Гарван Юлія, Сорока Марія, Табакович Марія, Коня Марія, Балоґ Розалія, Поташник Марія Дацко Марія, Гомінда Марія.

Братство сьв, Петра і Павла в Indian Orchard, Mass. від. Р. Н. С. 200: Кобані Володимир Никола, Барна Іван, Криницкий Микола, Берков Даниїл, Гербут Павло, Барна Антін, Сметана Євка, Сметана Матвій, Фіґель Орест, Шазан Митро, Буберняк Луция, Копистіньский Теодор, Гавриляк Гриць, Копистіньска Марія, Ревак Михаїл.

Братство сьв. Арх. Михаїла в Whippany, N. J. від. Р. Н. С. 201: Фанок Стефан, Ковік Лука, Сидор Іван, Затик Антін, Сакала Мих., Михалик Антошко. Андрух Іван, Михальчик Василь. Кіцак Дмитро, Бараньский Мих., Дзюба Михаїл Савчик Никола, Фанок Максим. Кіцак Дмитро, Скотницкий Василь, Куземчак Григорий, Вільницкий Антін.

Братство Пресв. Діви Марії в Auburn, N. Y. від. Р. Н. С. 202; Турек Зузанна, Петровска Софія, Фалат Пайза, Камчак Марія, Тера Антоха, Співак Анна, Адамовска Євка, Мемчик Галя, Горшкевич Марія, Присташ Марія, Криснна Настя, Лабух Єва, Рап Єва, Фалат Марія, Торган Текля, Мельник Марія, Лабух Марія, Коник Наталка Торган Марія. Халанич Рузя, Тарбай Анна, Цпінь Текля Цпінь Орина Ґутер Матрона, Тарбай Антоха. Тарбай Олена, Сташчак Орина, Михалик, Антоха, Іванечко Анна, Шевчик Антоха. Цпінь Юлія, Хомик Пайза, Стопек Текля, Хованец Єфрозія, Панкович Марія, Панкович Настя, Яворска Анна.

В. 3. Присташ Іван (дит.,) Барна Андрей.

В. 5. Стефан Юрий (дит.)

В. 7. Офяа Іван.

В. 10. Желем Іван, Дикий Сава, Падла Петро, Вадика Пахомій, Глива Петро (дит.,) Хоміх Марія (дит.,) Шмайда Іван (дит.,) Хвалик Марина (дит.,) Клянцко Іван (дит.,) Бремя Анна (дит.,) Загачевска Анна (дит.)

В. 12 Ковалюк Никола, Бусель Прокіп, Хицак Антон, о. Петровский Вол., Турчин Никола.

В, 14. Волевска Анастаз., Серняк Анна.

В. 16. Русинко Василь, Сотак Михайло (стар.,) Бочкорук Іван.

В 18. Блондек Стеф.

В. 19. Шаряк Василь, Блазійовский Андрей, Торган Василь, Бакера Онуфер, Сисак Николай.

В. 20. Недоростек Якоб.

В. 23 Ткач Іван, Коваль Андрей.

В. 27. Анрийчак Іван (дит)

В. 28. Смолюх Николай, Лак Кароль.

В. 33. Лашик Лесько. Бізниця Василь, Загачевский Йосиф, Ніцко Михаїл, Гусак Лукаш, Вислоцкий Йосиф, Будзай Ретро, Панко Михайло, Хрінь Василь, Зварич Іван, Конопельский Франко, Сакала Гриць, Сакала Яцко, Ілько Яким, Боднар Стефан, Ілько Гриць, Ілько Голубовский, Ґиль Александер (дит.,) Кава Варвара)дит.,) Озекчук Марія (дит.,) Гусак Володимир (дит.,) Коган Іван (дит.,) Барна Михаїл (дит.,) Гутник Марія (дит.,) Беньо Анна (дит.,) Антолик Андрей (дит.,) Кіра Вася (дит.,) Лубянецка Марія (дит.,) Лишак Гатерина (дит.)

В. 38. Кутянский Григ., Орищин Гриць, Перун Єва (диг.,) Фалат Осиф (дит.,)

В. 39. Варян Анна.

В. 42. Мощар Димизрий (дит.)

В .43 Гнатишак Антоний, Онуфряк Мих. (дит.)

В. 44. Мішканич Дора.

В. 45. Филипчук Мих. (дит.,) Филипчук Іван (дит.,) Гумін Зиґмунт (дит.)

В. 46. Корк Іван, Бибус Анна (дит.)

В. 47. Климковский Іван.

В. 49. Брутка Ісидор.

В. 51. Хробак Антон.

В. 52. Прохила Бронислав, Дідич Олекса, Затирко Станіслав.

В. 53. Дехтяр Юлія (дит.,) Сак Іван (дит.,) Воргач Максим (дит.)

В. 57. Купчевич Теодор.

В. 58. Копильчак Юрко.

В. 61. Чеселька Іван.

В. 63. Рудавский Василь.

В. 67. Ондрик Иосиф, Данилець Григорий, Кравущак Онуфер.

В. 68. Годіо Анна. Годіо Настазія (дит.,) Павлик Василь (дит.,) Павлик Марія (дит.,) Павлик Анна (дит.,) Павук Тереска (дит.)

В. 69. Струк Антін. Юревич Федь, Оґрюк Ілія.

В. 70. Коваль Стефан. Ковальский Теодор, Бухта Михаїл, Паращук Андрей.

В. 71. Ковалик Олекса.

В. 73. Курковский Йосиф (дит.,) Цяж Бронїслав.

В. 78. Бончак Томко, Онушко Антоній, Михалик Ілько.

В. 80. Клованич Олекса, Зіманя Василий, Зьвір Федор.

В. 84. Пaш Кароль.

В. 85. Брозина Йосиф. Поливка Томко, Кчасняк Френк, Казюк Василь. Лиґовей Василь. Япущчук Николай. Максимишин Стефан, Холодніцкий Антоній, Радиньский Йосиф. Амерлин Войцех, Станецкий Митро, Вовк Петро, Полагнюк Федор.

В. 86. Воробель Михаїл, Куцаб Йосиф, Савчак Гарасим.

В. 92. Ставінога Павло.

В. 95 Налеваний Іван, Кравец Андрей, Кіц Юрий. Возний Михаїл.

В. 96. Макар Михаїл. Завада Анна (дит.,) Завада Михаїл (дит.,) Завада Зофія (дит.,) Ревть Йосиф (дит.,) Короней Марія (дит.,) Стефанович Євгеній.

В. 98. Гірский Григ.

В, 99. Самсін Михаїл, Ґулбаровский Мих., Самсін Леско (дит.,) Бурко Марія (дит.)

В. 106. Громак Ілько, Ружицкий Данило.

В. 108. Костишин Мих., Солтис Іван

В. 109. Твадрек Йосиф.

В. 117. Ревуцкий Гринько, Цурковска Марія, Підгірний Дмитро, Екерт Станїслав.

В. 119. Іван Джан.

В. 120. Джунич Василь, Дух Стефан.

В. 121. Бутка Іван

В. 123. Млодковский Петро, Михайлів Василь, Павлик Филимон, Пінько Михаїл. Мисюра Андрей, Левицкий Ізидор, Хас Іван Савка Василь.

В 124. Будзан Петро, Мазур Теодор, Валек Михаїл. Мекелита Антін, Бабяк Стефан, Мазур Григорий. Халанич Василь. Воляньский Андрей, Мотько Василь, Кравець Николай, Целип Андрей, Глива Григорий, Зашишин Онуфер, Плечінь Іван.

В 125. Андрухів Катерина.

В. 129. Рудар Тома, Бурич Стефан, Рудар Іван, Ошич Шандор, Сенко Іван.

В. 138. Качмарчик Матій.

В. 140. Мурин Вінцентий.

В. 142. Гонимар Василь, Питула Петро, Михаївский Мих., Данилишин Григ., Качур Іван, Березюк Антін, Ґолей Александер.

В. 113. Русин Петро.

В. 144. Богайчук Мих.

В. 147. Гришко Іван.

В. 149. Петришун Василь.

В. 152. Жидьо Анна Фенар Анна.

В. 153. Щостак Михаїл.

В. 154. Фецко Іван, Лойко Василь.

В. 157. Ворізч Сильвестер, Лесьняк Кузьма, Русенко Мілян.

В. 158. Лобур Яким, Хруник Ілія.

В. 163. Рудик Єва, Динька Юстин.

В. 165. Томашевский Франціпшек, Себидло Іоан.

В. 166. Родак Андрей.

В. 173. Томцьо Анна.

В. 174. Мароза Іван.

В 179. Робак Танас, Осарчук Николай, Голоднюк Александер, Зарубинський Петро, Ґрищишин Павло, Добремильский Іван, Чорнобай Стефан, Тендик Іван, Поповский Яков, Голодняк Григорий, Коштовский Дим., Кушляк Петро, Хомяк Павло.

В. 183. Жак Іван, Бурик Йосиф.

В. 184. Чиґаш Іван, Галиньский Андрей, Сташек Флорян, Теленка Іван, Червиняк Іван, Вовчко Михаїл.

В. 186. Кондак Марія, Рухель Марія, Офса Анна.

Т. Лабовский,
гол. рекорд. секретар.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Надіслане.

Наші краяни мусять зробити свою повинність.

Вовзянь, що Брайн, демократичний кандидат може бути вибраний Президентом, і Демократична Партія вийде в силу, спричинили упадок бізнесу і робота около 20 процент, і годі єго дівати ся переміни ва ліпші часи до сего часу, аж поки Републиканці не виберуть п. Тафта.

На случай, еслиб п. Брайн був вибраний, наші краяни можуть відразу вгадати що станесь. Бізнес упаде ще більше богато фабрик буде позамиканих, понеже не буде певности, що властиво Демократична Партія задумає робити будучй в уряді, а робітники в цілім краю будуть мусіли обавляти ся тих самих часів, які були за давного панованя демократичної партії. Тисячі а тисячі шукали за роботою а не могли єї дістати і за 4 літа цілий край стогнав під гнетом, безробіття, малої платні і слабої торговлі без жадних виглядів на будуче. Наші краяни однак не потребують обавляти ся. Всьо то взиває до вибору п. Тафта.

Але, жаден вибір не есть певний, поки нескінчений, і кождий голосуючий мусить зробити свою повинність, недаючи нікому баламутити себе і голосувати на Тафта на Президента і цілий Републиканський Тикет. Ніхто не може поступити так далеко, щоб був певним побіди, не зробивши вперед своєї повинности. Се есть обовязок Ваш голосувати, если маете до сего право. Не тільки ви повинні голосувати на Тафта і Шермена, як на президента і заступника Президента, але ви повинні голосувати також на Републиканських Кандидатів до Конґресу, і на Републиканських кандидатів на повітові і містові уряди. Если всі зроблять свою повинність і другі робітники краю також, в той час можемо запевнити їм добробут на чотири літа, власне те, чого кождий собі бажає.

Від Редакції: Поміщаючи сей адвертайзмент редакція не бере на себе ані не складає на нікого жадних з'обовязань.

ДОБРИЙ ЗАРОБОК

Кождий може легонько заробити 12 долярів тижнево через розповсюднене нашого російського тютюну.

Пробу висилаємо даром.

Пишіть сейчас залучаючи марку на відповідь до

Russian Tobacco Co.
132 Nassau Str. Room 301
New York, N. Y. 41-44

Папері листові з образцями — 25 штук 50 цнт.; метрики всякого рода по 3 цнт. за одну; книжки молитовні і сьвітскі по дешевій ціні — цінники висилаєсь на жадане. Адресувати належить

SVOBODA
184 Hudson Str., New York

Frank H. Hitchcock
Менажер.



HON. FRANK H. HITCHCOCK
CHAIRMAN REPUBLICAN NATIONAL COMMITTEE

Чоловік на чолі Републиканської національної партії.

Franc H. Hitchcok, народний предсїдатель Републиканської партії і чоловік, котрий управляє цілою кампанією президентальних виборів е неначе приміром для наших американських горожан. Він завдяки своїй праці став великим і поважиточним чоловіком. Він один, котрий посідає найкращі відомости науковi та знакомість всїх прав американських. Він обізнаний найпрактичнїйше з политикою американською, — Він працює постоянно і він є найвідповіднїйший на сей уряд з рамени своєї партії. Він зробив все по справедливому і також завсігди старавсь бути. Се з'єднало йому славу як чоловіка, на котрого слово може всякий рішучо полягати.

Єсли він опирав ся на чимсь, або ставав посторонї якихсь людий, се приймали маси народні з довірем, бо кождий був переконаний, що він се дїлає з повною сьвідомостию.

Се було причиною поводженя пана H. Hitchcocka.

Він про всї справи знає, бо він сам брав в них живу участь.

Він есть яко урожденний народний орґанізатор, і він вибрав найвідповіднїйших людий на кандидатів. Він есть чесний і справедливий а такого лиш чоловіка по трібно до проводженя так важної справи, як виборча кампанія.

Він знає наш нарід і єго потреби і если він каже, що люди повинні голосувати на тикет Републиканської партії, наші люди могуть полягати на єго вказі і поступити так, а се вийде для їх власної користи.

Русини! Позір!

По послїдній ревізії книг банкових, державні контрольори ствердили, що 41

German Savings & Deposit Bank
на розі 14 ої і Carson улиці,
South Side,
Pittsburg, Pa.

є одним з найбогатших і найпевнїйших банків не тільки в Пенсильвенії, але в цілих Злучених Державах. Тому Русини уважайте, де маєте складати гроші на процент, де шифкарти купувати, і відки висилати гроші та де маєте залагоджувати справи військові і нотаріяльні.

З поважанем,
И. Ф. Ерни, А. П. Міллер
А. Бучак, Ру[illegible]а.

Руска Аґенція Корабельна і Пересилка Грошей



з кавцією 15.000 долярів і під контролею Стейту Ню Йорк.

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слїдуючі справи:

Пересилає Гроші до всїх країв по цїнах можливо найтанших і як найскорше.

Продає Шифкарти на ріжні лінії корабельні до старого краю і з краю до Америки по найтаньших цїнах.

Виробляє повновласти, контракти купна і продажи засвідчені підписом конзуля; перепроваджує всякі инші справи зі судами і старокраєвими властями.

Полагоджує справи військові, як увільнене від асентирунку, військові контролї, увільнене від вправ і т. п.

Міняє гроші — старокраєві на американьскі і американьскі на краєві після біжучого курсу.

Адреса:

Ruthenian Exchange Co.
184 Hudson Str., New York, N. Y.

Читайте уважно!

Звертаємо уваву усїх Вп. Родимцїв що одиноким управненим до пересилки гроший на стейт Коннектікот є

ГАВРИЇЛ ДЗЯДИК,
130 Main Str., Derby, Conn.

який є нотарем публичним і має кавцію в стейтї в сумі 10.000 долярів.

У всякій справі удавайте ся лиш до него. Він виробляє повновласти контракти купна і продажи і т. д. Полагоджує справи військові як увільненя від асентерунку, контролї, вправ і т. п. Продає шифкарти на всї лїнії корабельні. Міняє і пересилає гроші до всїх країв.

Тому, Родимцї, проч з чужими а удавайте ся лиш до:

GABRIEL DZIADYK,
130 Main Str., Derby, Conn

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.

Можна его бачити в офисї:
від 8-ої до 10-ої год. рано,
від 2-ої до 4-ої попол.,
від 7-ої до 10-ої вечер.
Old P'hone 1269—B

Стефан Рябець

має у себе найлїпші напитки, циґари і папіроси. Має також добре заряджену ґросерию.

— СПРОБУЙТЕ! —
Mahanoy Plane, Pa.

Руский ✝ Лікар

Doctor S. Robert Schultz
39 East 7th Str. New York.

Телефон 3645 Orchard.

Лїчить усякі недуги діточі, мужеські і жіночі.

Вилїчене — єсли можливе — ґарантує ся.

Лїчить після найновійших систем електрикою, та посїдає найлутші електричні машини.

Досліджує при помочи промінїв Рентґена.

Nebulitzer — одиноке найуспішнійше средство проти катару при помочи інгаляції.

DOCTOR SCHULTZ
39 E. 7th Str., New York City,
поміж 2 а 3 евеню. 24

Години урядові: 8–10 рано, 2–4 попол., 6·30–8 веч.

Дає ради і вскавівки рівнож листовно.

Оден з найбільших броварів в Америці.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз попробує сего пива, то иншого вже не буде пити.

Голова від него нїколи не болить, бо есть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, ВО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Книжки

які можна дістати в складі книжок „Свобода“:

Америка ....15 ц
Ангел та пустельник і т. і 15 ц.
Біблія велика ....2 дол.
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся ....15 ц
В Старім і Новім краю....25 ц.
Гріхи міліонерів і т. п. С. 7..15 ц.
Дещо з історії. православної місії в Америці ....10 ц.
Дещо про зьвірята ....30 ц.
Дві левади і т. п. С. 5. ....15 ц
Дорога любови, то Божа дорога. С. 6 ....15 ц.
Еміґрант ....15 ц
Жовнїр ....10 ц
Журавлї ....10 ц.
Житє Ісуса Христа ....1.50 дол.
Житє зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах ....15 ц.
Земельне питане ....15 ц.
Зуб за зуб ....10 ц.
Історія Руси з образками ..10 ц.
Капітал і праця ....15 ц.
Книжка Рахункова ....50 ц.
Казки про Жидів ....15 ц
Марія ....10 ц.
Многострадальний народ, огляд історії українского народу ....20 ц.
Наверненний Ґрішник ....20 ц.
Народний рух австро-угорсдких Русинів ....15 ц
Новий Завіт ....2 дол.
Образки і загадки ....10 ц.
Оповіданя ....15 ц.
Оповід. про заздрих богів.10 ц
Про відступників від рос. православія ....10 ц
Про нутро землї ....25 ц.
Підземні скарби ....25 ц
Покуса ....10 ц.
Псалтир ....1 дол.
Релігійні віpованя старинних народів .... 20 ц.
Розмова Поляка з Русином 10 ц
Смерть ....10 ц.
Стародавні казки та оповіданя .... 15 ц
Степові люде ....15 ц
Страйк .... .20 ц
Стріляй на смерть, робітнича драма.... 15 ц
Товариска ворожка....15 ц.
Унія в Америцї ....20 ц
Хто з чого жиє ....15 ц
Які то є люди на землі, з 20 образками .... 50 ц
Як мужик ходив до царя правди шукати ....15 ц.
Через кордон .... 15 ц.
Руско-анґлїйский тлумач ..60 ц
Польско-анґлїйский тлумач 60 ц
Коляди ....15 ц

Молитвенники в красній оправі.
Бог Надежда моя ....2.50 дол
Хлїб Душі ....2.50 „
Druh Duszi ....1.50 „
Druh Duszi (в звич. опр.) .75 ц
Молитвенник малий ...1.50 дол
Вінець .... 1.50 „
Зборник ....2.30 „

Також можна дістати:

Книжочки колєкторскі церковні ....10 ц
Книжочки Братскі ....10 ц.
Метрики хрещеня ....3 ц.
Метрики шлюбні ....3 ц
Метрики смерти ....3 ц
Поминик померших душ 10 ц

Пишіть на адресу:

Swoboda,
184 Hudson Str., New York, N. Y!

THE FIRST NATIONAL BANK
OF MINERSVILLE, PA.

Капітал $50.000.00 Надвишка і нерозділені зиски $93.000.00

Заснований 1864 року.

Найстарший Народний Банк в Скулким Кавнті.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні мони ордери, драфти і пересилає гроші до всїх частий сьвіта. Позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїлись протягом послїдних 5 лїт і виносять тепер около $500.000.00.

Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y. K

За дармо!

Не присилайте гроший. 3-6
Ваш кредит є важний.

Тисячі миль віддалені, а можете без найменшої трудности лїчити ся так як бисьте були лично тут. Та чудотворна медицина „SALFERRO“ висилає ся на пробу кождому, хто єї потребує. Чоловік підупавший на здоровлю, здеґустований до всего, перепрацьований, чоловік, котрий терпить з причини утрачения мужества, нічні полюції, хороби, котрі повстались з розкоший молодечих, болі крижей, жолудка, утрата памяти, ревматизм, нирки і т. п. Так за дармо ві станете, як повітре, котрим віддихаєте. Наші лїки суть спеціяльні для ослаблених мужчин і женщин. На всї тілесні недуги, розстроєнє нервів, брак енерґії, непевність себе, неохота до товариств, вегидливість. — Від них виміните і станете ся здоровним, будете товариські, приятельскі, певні себе, скріплені на умі і тїлї. Менше о те, що Ви уже раз пробовали, спробуйте ще раз. єсть то за дармо. Ми хочемо Вам помочи, як добрий Самарянин, як приятель. Єсть то найлучше средство лїчниче, але Ви мусите написати по него в тій хвили, тепер, коли єсть безплатне. Назвіть також ґазету, в котрій Ви то оголошене вичитали, а дістанете одну книжку безплатно.

Пишіть зараз до:

Samaritan Sanitarium,
Dep. 107, North Detroit, Mich.

ВИРОБИ БРАЦКІ

машлї, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.



Цінник і проби висилає даром.

Можете писати до нас по руски, словеньски або польски.

R. H. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH, PA.

Одинокий руский адвокат і нотар на цїлу Америку
Доктор прав
ЮЛІЯН ЧУПКА
Конзулярний комісар.

Полагоджує всї справи в Галичині. Процеса спадкові і ґрунтові. Відбере гроші від довжників. Справи військові. Споряджує контракти, повноночия і всї инші документи. Перепроваджує інтабуляції і всї вписи гіпотечні. 2—

3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA.
Адрес почтовий: JULIAN CZUPKA, LL. D.
P. O. Box 372. WILKES-BARRE, PA.

MERCHANTS NATIONAL BANK
Шенандоа, Па.

Капітал 100.000.00 дол.
Надвишка 120.000.00 дол.
Депозити звише пів міліона долярів.

Се є NATIONAL BANK чартерований Урядом Злучених Держав і під безпосередною контролею тогож уряду.

Є се одинокий Банк в Шенандоа, Па. що має свій власний будинок, в якім містить ся почта.

Вкладайте гроші до того Банку а дістанете від них процент. Банк сей виплачує що року тисячі долярів проценту своїм костумерам, котрі мають в нїм свої гроші.

Там розмовляє ся по руски.

Merchants National Bank
на розі улиць Мейн і Лойд,
Shenandoah Pa.



з 17 камінями **Желїзничий годинник** для мущин і жінок, накручує ся без ключика, поволочуваний, з ґаранцією на 20 лїт, подвійні куверти красно вирізані. Ходить безусловно точно та специяльно зроблений для людей, котрі роблять при желїзницях, і ґарантує ся на 20 лїт. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за посліплатою (C. O. D.) $5 75 і за зворотом пересилки, з тим привілейом, що кождий може його оглянути, і если єму не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у иньшого купця треба заплатити 36 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом поволочений ланьцушок з дармовісом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO. 40
1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

ТОВАРИСКА ВОРОЖКА
домова гра для розривки.
Ціна книжочки 15 цнт.
SVOBODA
184 Hudson Str., New York.